

Forsyningstilsynet

Årsberetning 2021

Indhold

1. Forord	4
2. Forsyningstilsynets profil og strategi	5
3. Gebyrer og indtægter	6
3.1 Overskud på 5,1 mio. kr.	6
4. Effekterne af Forsyningstilsynets arbejde	11
4.1 Effekter af tilsynet	12
4.2 Effekter af godkendelserne	12
4.3 Effekter af den økonomiske regulering	13
4.4 Effekter af det internationale samarbejde	14
4.5 Effekter af analyserne og overvågningen	14
5. Tilsyn	18
5.1 Tilsyn med koncerninterne aftaler har sparet 44 mio. kr.	18
5.2 Elhandelsvirksomheder korrigerede oplysninger efter kontrol	19
5.3 Styrket grundlag for vurdering af gastransportpris i Nordsøen	19
6. Godkendelser	22
6.1 Blid overgang for elforbrugere i Hillerød	22
6.2 Styrket værn mod blackouts	22
6.3 Billigere at skifte fra gasfyr	23
6.4 Tilsyn med kommunale udlodninger sikrer korrekt udligning	23
6.5 Vedvarende energi bliver del af grænseoverskridende reservemarked	24
6.6 Nye balanceregler med Baltic Pipe	24
6.7 Reguleret pris og cost plus	25
6.8 Flere afgørelser vedrørende Verdo A/S	26

7. Økonomisk regulering	29
7.1 Energiklagenævn blåstempler ny metode bag effektiviseringskrav i 2019	29
7.2 Forbrugerne sparede 9 mio. på gastransporten i 2022	30
7.3 Energinet opkrævede 366 mio. for meget	31
8. Internationalt samarbejde	33
8.1 Forsyningstilsynet uenig i ny svensk fritagelse fra kapacitetskrav	33
8.2 Jysk-fynske elmotorveje kan forblive i nordisk region	34
9. Analyse og overvågning	38
9.1 Analyse viste vej til mere effektfulde effektiviseringskrav	38
9.2 Forbrugere risikerer at betale for mere end faktisk leveret varme	38
9.3 Nyt tilsyn på affaldsområdet i støbeskeen	39
9.4 Forbrugere har fået større klimavalg på elpris.dk	39
9.5 Forskere overvejer bedre energiregulering	41
9.6 Driver markedsmanipulation prisstigninger?	42
9.7 Er aftalebaserede reguleringsmodeller bedre for forbrugerne?	43

1. Forord

Hvad er effekterne af Forsyningstilsynets arbejde? Det er et spørgsmål, som vi har stillet skarpt på i alle hjørner af vores organisation i forbindelse med udarbejdelsen af denne årsberetning for 2021. I en tid med multiple udfordringer og kriser – klima, sundhed, sikkerhed – stiger behovene for omkostningseffektivitet. Det gælder i høj grad også hos energisektorens monopolvirksomheder, som vi er sat i verden for at regulere. Men det gælder i lige så høj grad hos os selv, hvor ethvert tilsyn, kontrolundersøgelse, metodegodkendelse, udmelding af indtægtsramme, effektivitetskrav, analyse eller internationale møde skal kunne begrundes i deres positive effekter for samfundet og for energiforbrugerne.

Men hvordan opgør man effekterne af den form for offentlig myndighedsudøvelse og regulatorvirksomhed, som vi bedriver i Forsyningstilsynet? Det spørgsmål er vanskeligt at besvare. For en ting er konkrete effekter i form af f.eks. påbud om tilbagebetaling af for meget opkrævne indtægter til en virksomheds kunder. Noget andet er de mindre synlige effekter af vores løbende kontrol- og oplysningsarbejde i form af øget efterlevelse. Endnu mindre synlige er effekterne af vores internationale arbejde til fordel for effektiviteten i den grænseoverskridende distribution af gas og el. Endelig er der effekter af vores anbefalinger til de politiske beslutningstagere, der, hvis de tages til mere end efterretning, indgår som elementer i større pakker drevet af flere andre hensyn end dem til energiforbrugere og samfundøkonomi, det er vores opgave at tage. Du kan læse vores indledende overvejelser om effekter i afsnit 4.

I resten af rapporten får du en række nedslag i konkrete aktiviteter, som har fyldt særligt for os i året der gik. Fokus er også her så vidt muligt på aktiviteternes konkrete effekter. I afsnit 5.1 kan du f.eks. læse om, hvordan vores tilsyn med energikoncerners interne aftaler står til at spare forbrugere for 44 mio. kr. Endnu større er de trecifrede millionbeløb, som forbrugerne står til at spare som følge af nye afgørelser i et af vores større sagskomplekser på varmeområdet (afsnit 5.3).

I afsnit 6.5 kan du læse om, hvordan en ny metode udviklet af Danmarks transmissionsansvarlige virksomhed Energinet har åbnet op for brugen af vedvarende energi på det grænseoverskridende marked for handel med reserver. Det bidrager til den grønne omstilling. Blandt effekterne på det grænseoverskridende engrosmarked for el hører også resultatet af en indsats fra vores side for, at det danske såkaldte budområde Vest (Jylland og Fyn) kan forblive del af den nordiske region for beregning og fordelinger af kapaciteter på transmissionsnettene (afsnit 8.2). Der er her tale om svært målbare, men væsentlige og positive effekter for effektiviteten i det overordnede eltransmissionsnet.

Lad mig endelig her nævne vores anbefalinger til udvikling af reguleringen på vores områder. Det skete bl.a. med en analyse, som viste, hvordan prisen for transport af elektricitet kan sænkes gennem nogle forholdsvis små justeringer i den økonomiske regulering af elnetvirksomhederne (afsnit 9.1). Det skete også med en analyse af det såkaldte samtidighedsprincip i varmelovgivning, som tilsiger at forbrugerne så vidt muligt kun skal bære omkostningerne til varmforsyningen på tidspunktet for produktionen og leveringen af deres varme. Analysen konstaterede, at samtidighedsprincippet ikke i tilstrækkelig grad bliver opfyldt i de gældende regler for især henlæggelser med en deraf følgende uhensigtsmæssig omfordeling mellem virksomhedernes kunder over tid. Forbrugerne risikerer med andre ord at betale for mere end den faktisk leverede varme. Vi anbefalede på den baggrund en reduktion eller afskaffelse af muligheden for at henlægge til fremtidige investeringer for dermed at fjerne den pågældende omfordeling.

Vi håber, at du med ovenstående appetitvækkere har fået lyst til at dykke ned i vores årsberetning med dertil hørende effektbeskrivelser for at blive klogere på vores højt specialiserede reguleringsområde. Men lige så meget for at komme med input til den inddragende dialog, som vi ønsker at føre med de regulerede virksomheder, brancheorganisationerne, miljø- og forbrugerorganisationer, andre offentlige myndigheder, politiske beslutningstagere og sidst men ikke mindst, de husholdninger og virksomheder, hvis interesser som energiforbrugere vi grundlæggende er sat i verden for at forsvare.

God læselyst
Carsten Smidt

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carsten Smidt', written in a cursive style.

2. Forsyningstilsynets profil og strategi

Forsyningstilsynet er regulator på el-, gas- og fjernvarmeområdet. Vores grundlæggende opgave er at sikre, at energisektoren udviser høj effektivitet, sikker og stabil forsyning til lavest mulige priser samt en omkostningseffektiv teknologiudvikling og grøn omstilling til gavn for forbrugerne. Vi ledes af en direktør, der er udpeget af klima-, energi-, og forsyningsministeren for en periode af fem år ad gangen.

Tilsynets direktør og medarbejdere er uafhængige og kan dermed ikke modtage eller søge instruktion udefra. Direktøren har det fulde ansvar for den daglige ledelse af hele organisationen, for at træffe afgørelser i sager og for medarbejdernes varetagelse af andre opgaver og beføjelser, som lovgivningen giver os. Vores tilsyn på el- og gasområdet er finansieret gennem en kombination af grundgebyrer, lovfikserede gebyr og timebaserede gebyrer, som virksomhederne der er omfattet af vores tilsyn betaler. Grundlaget for vores arbejde fremgår af lov om Forsyningstilsynet samt sektorlovene om elforsyning, om gasforsyning, om varmforsyning, om fremme af vedvarende energi, om fremme af besparelser i energiforbruget samt EU's omfattende regulering af de grænseoverskridende markeder for el og gas.

Et stærkt og effektivt tilsyn

Vi har i løbet af 2021 arbejdet med udvikling af en ny strategi, som kommer til at gælde for perioden 2022-2024. Den endelige strategi færdiggøres efter en igangværende evaluering af vores arbejde er gennemført, hvilket forventes at ske i første halvår af 2022.

3. Gebyrer og indtægter

3.1 Overskud på 5,1 mio. kr.

Omkostningerne til vores arbejde finansieres grundlæggende gennem opkrævning af gebyrer fra de forsyningsvirksomheder i energisektoren, som vi fører tilsyn med. Samlet set udviser resultatet af vores gebyropkrævning, bevilling og omkostninger for 2021 et samlet overskud på 5,1 mio. kr. jf. tabel 1.

Tabel 1 | Gebyrregnskab 2021

Mio. kr.	Gebyrer					I alt	Bevilling	I alt
	EI ¹	Gas ²	Varme ³	Energiapare- ordning ⁴	Lov om Forsynings- tilsyn ⁵		Affald ⁶	
Beholdning ultimo 2020	12,9	11,0	6,7	21,6	2,0	54,2	1,2	55,4
Gebyrindtægter 2021	50,8	5,5	31,6	0,0	8,8	96,7	7,5	104,2
Omkostninger 2021	43,2	11,6	22,3	11,3	6,2	94,6	4,5	99,1
Regnskabsresultat 2021	7,6	-6,1	9,3	-11,3	2,6	2,1	3,0	5,1
Beholdning ultimo 2021	20,5	4,9	16,0	10,3	4,6	56,3	4,2	60,5

Kilde: Forsyningstilsynet

Note: ¹Bek nr. 1384 af 29/11/2018 Bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling i Forsyningstilsynet efter lov om elforsyning med seneste ændringer

²Bek nr. 1385 af 29/11/2018 Bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling i Forsyningstilsynet efter lov om naturgasforsyning med seneste ændringer

³Bek nr. 1383 af 29/11/2018 Bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling i Forsyningstilsynet efter lov om varmforsyning med seneste ændringer

⁴Bek nr. 1699 af 26/11/2020 om energispareydelse i net- og distributionsvirksomheder

⁵Bek nr. 780 af 29/05/2020 Bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling efter lov om Forsyningstilsynet med seneste ændringer

⁶Tillægsbevilling vedrørende finansloven for 2021

Vi modtog i 2021 herudover en tillægsbevilling over Finansloven til dækning af vores omkostninger til opfyldelse af nye opgaver på affaldsområdet på 7,5 mio. kr. Bevillingen skal dække vores omkostninger til der bliver vedtaget et lovgrundlag for gebyrfinansiering af området.

Over- og underdækninger

Ses der på resultaterne for de enkelte forsyningsområder i 2021, varierer de fra et underskud (underdækning) på 11,3 mio. kr. på energispareordningen til et overskud (overdækning) på 9,3 mio. kr. på varmeområdet. Der er også overdækninger på elområdet på 7,6 mio. kr. og på lov om Forsyningstilsynet på 2,6

mio. kr. og en underdækning på gasområdet på 6,1 mio. kr. Endelig er der en overdækning fra bevillingen på affaldsområdet på 3,0 mio. kr., som forventes videreført til dækning af vores omkostninger i 2022.

Underdækningen på gasområdet og på energispareordningen var tilsigtet, idet vi gennem de seneste år havde fået opbygget en overdækning, som skulle afvikles. Overdækningen på el- og varmeområdet var ikke tilsigtet, idet der på disse to områder allerede var en overdækning primo 2021. Vi havde fastsat satserne med henblik på at nedbringe overdækningen på de to områder, men havde så et mindre forbrug end forventet. Årsagen til det var færre omkostninger til lønninger, som følge af et højere antal og mere længerevarende vakancer end forventet. Med til at forklare overdækningen var endelig også, at vi ved budgetlægningen antog, at der ville blive vedtaget ny regulering af varmeområdet med dertil hørende øget gebyropkrævning. Det skete ikke, hvorfor vi ikke har ansat medarbejdere på dette område.

En overdækning på de enkelte gebyrområder skal i videst muligt omfang udlignes over en 4-årig periode. Med henblik på at nedbringe overdækningen hurtigst muligt, har vi for gebyrerne, der skal gælde i 2022, reduceret satserne væsentligt. Således er flere satser på både el- og gasområdet fastsat til 0 kr. Det betyder, at vi i 2022 afvikler et sted mellem 30 og 35 mio. kr. af den akkumulerede overdækning.

Vi opkræver fem forskellige gebyrer

Vi opkræver i Forsyningstilsynet gebyrer for myndighedsbehandling på grundlag af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i hver af lovene om henholdsvis Forsyningstilsynet, el-, gas- og varmeforsyning, fremme af vedvarende energi og besparelser i energiforbruget. Opkrævningen sker gennem følgende fem gebyrtyper:

Grundgebyr 1

Grundgebyr 1 dækker bl.a. vores lovbestemte aktiviteter forbundet med almindeligt tilsyn, godkendelser, klagesagsbehandling, internationalt samarbejde og registrering på prisportaler. Indtægterne for disse aktiviteter opgøres og opkræves på baggrund af følgende tre trin.

- 1 Vores indtægter bliver fastsat på baggrund af budgettet for næste års forventede omkostninger (personale og driftsmidler) til de omfattede aktiviteter opdelt på henholdsvis el-, gas- og varmeområdet. De forventede omkostninger bliver reguleret for tidligere års over-/underskud på aktivitets- og virksomhedstypeniveau på baggrund af medarbejdernes tidsregistrering.
- 2 Gebyrsatserne pr. energienhed (GWh el, mio. Nm³ gas og TJ varme) bliver fastsat ud fra vores omkostninger for henholdsvis el-, gas- og varmeområdet, delt med de samlede leverede/transporterede mængder henholdsvis el, gas og varme til forbrug i Danmark året forinden.
- 3 De enkelte el-, gas- eller varmeforsyningsvirksomheder bliver siden opkrævet gebyrer i forhold til deres leverede/transporterede energimængder til forbrug i Danmark året forinden. Det betyder, at mindre selskaber, som leverer mindre, betaler mindre og de større selskaber, som leverer større mængder, betaler mere.

Grundgebyr 2

Grundgebyr 2 dækker omkostninger til de opgaver, som vi fik med vedtagelsen af Lov om Forsyningstilsynet i januar 2018. Opgaverne drejer sig især om analyser og overvågning af forhold inden for og på tværs af forsyningssektorerne, samt administrationen af et kontaktudvalg med et bredt udsnit af interessenter repræsenteret og udarbejdelsen af en årlig arbejdsplan. Indtægterne for disse aktiviteter opgøres på samme måde som grundgebyr 1. Omkostninger, der ikke kan henføres til et enkelt forsyningsområde under lov om Forsyningstilsynet, fordeles hovedsageligt efter en vægtet fordeling baseret på tidsregistreringen under gebyrområdet. Opkrævningen sker hos de enkelte el-, gas- og varmeforsyningsvirksomheder ud fra deres andel den samlede leverede/transporterede energimængde (GWh el, mio. Nm³ og TJ varme).

Lovpligtigt gebyr

Et gebyr på 200.000 kr. om året betales til dækning af vores omkostninger til opgaver efter forsyningslovene for el, gas og varme, som vedrører kommunerne¹. Gebyret opkræves som et tillæg til grundgebyret fra virksomhederne på henholdsvis el-, gas og varmeområdet i forhold til den mængde, som virksomhederne har leveret/transporteret til forbrug i Danmark. På elområdet er gebyret opdelt med 100.000 kr. til hver af henholdsvis elnet- og elhandelsvirksomhederne. På gasområdet er det opdelt mellem gasdistributions-virksomhederne og gasleverandørerne. På varmeområdet opkræves det samlede gebyr på 200.000 kr. hos de varmevirksomheder, som leverer over 100 TJ varme til forbrugerne (korrigeret for graddage).

Timebaseret gebyr

Det timebaserede gebyr opkræves til dækning af opgaver inden for elforsynings- og naturgasforsyningsloven, hvor der er en direkte modydelse (behandling af tilladelser, godkendelser, ansøgninger mv.). De enkelte selskaber bliver her opkrævet svarende til de timer, som medarbejderne registrerer til løsningen af de konkrete opgaver. Det betyder, at mindre og større virksomheder stort set kan betale det samme for løsning af disse opgaver. Det er herudover ikke afgørende for virksomhederne, om opgaven løses af en nyuddannet fuldmægtig eller en erfaren konsulent, da opgørelsen af gebyret tager udgangspunkt i en gennemsnitlig timepris. Timeprisen beregnes ved at dividere de samlede omkostninger til løsningen af alle vores gebyrfinansierede tilsynsopgaver med det samlede antal timer, som er blevet anvendt på samme. Timeprisen er steget fra 807 kr. i 2020 til 982 kr. i 2021, jf. tabel 2.

Tabel 2 | Timepris for de timebaserede gebyrer

	2018	2019	2020	2021
Omkostninger mio. kr.	71,4	82,6	86,7	94,6
Direkte faglige timer	83.481	95.124	107.574	96.337
Timepris kr.	855	879	807	982

Kilde: Forsyningstilsynet

Note: Omkostningerne består af personaleomkostninger, øvrige driftsomkostninger og andre driftsindtægter, som kan henføres til gebyrfinansiering. Direkte faglige timer er ligeledes de timer, der kan henføres til gebyrfinansieringen.

Stigningen i timepris fra 2020 til 2021 skyldes næsten udelukkende et enkelt forhold. I 2020 var der en stor nedlukning på grund af COVID 19. Det betød, at vores medarbejdere i stor stil udskød deres ferie så meget som muligt. Det gav en stigning i antallet af faglige timer i 2020. I 2021 har medarbejderne så både afholdt deres sædvanlige ferie samt den udskudte ferie, hvilket har betydet et forholdsvis lavt antal faglige timer. Vi forventer, at timeprisen for 2022 vil lægge sig nogenlunde på niveau med timeprisen i 2019.

¹ Hjemmelsgrundlaget til denne opkrævning findes henholdsvis i elforsyningsloven § 78, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021, i naturgasforsyningsloven § 44, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020, og i varmforsyningsloven § 23 c, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021.

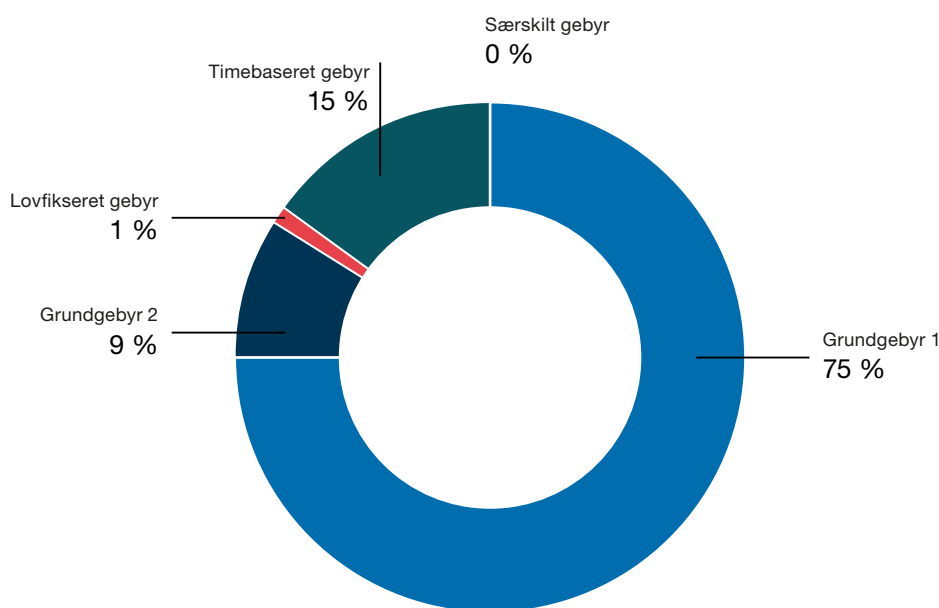
Særskilt gebyr for energisparetilsyn

Alle vores aktiviteter forbundet med tilsyn af den såkaldte energispareordning er blevet finansieret gennem opkrævning af særskilte gebyrer. Gebyrerne blev fastsat for el- og varmevirksomhederne fastsættes på grundlag af en arbejdsfordeling mellem Energistyrelsen og os i Forsyningstilsynet. I 2021 blev der ikke opkrævet særskilt gebyr, da det blev vurderet, at årets omkostninger kunne dækkes af de tidligere års overdækning på ordningen for henholdsvis elnetvirksomheder, gas- og varmedistributions-virksomhederne. Den 29. juni 2018 erstattede regeringen og Folketinget energispareordningen med en markedsbaseret tilskudspulje fra 2021. Det indebærer ligeledes et ophør af vores opgaver med dertil hørende gebyropkrævning på området fra 2022 og frem.

Grundgebyr 1 fylder mest

I 2021 var vores samlede gebyrindtægter på 96,7 mio. kr., hvoraf størstedelen blev opkrævet via grundgebyr 1, jf. figur 1. Det særskilte gebyr var fastsat til 0 kr. i 2021, hvorfor det ikke fremgår af figur 1.

Figur 1 | Forsyningstilsynet finansiering i 2021 fordelt på gebyrtyper

Kilde: Forsyningstilsynet

El- og varmevirksomheder betaler mest

Opkrævningen af vores gebyrer hænger tæt sammen med de opgaver, vi udfører. Det betyder, at der er størst betaling fra de områder, hvor vi løser flest opgaver eller forventer at skulle løse flest opgaver. Langt størstedelen af vores indtægter betales således af el- og varmevirksomhederne, og størstedelen af den betaling kommer fra henholdsvis elnetvirksomhederne og det ene transmissionsselskab (Energinet) jf. tabel 3.

Tabel 3 | El- og varmevirksomheder betaler den største andel

Mio. kr.	Grundgebyr 1	Grundgebyr 2	Lovfikseret gebyr	Timebaseret gebyr	Særskilt gebyr	I alt
El Transmissionsselskab	8,2	1,2	-	4,7	-	14,1
El Net-virksomheder	23,2	1,9	0,1	4,9	0,0	30,1
El Handlere	9,6	1,9	0,1	-	-	11,6
El-virksomheder	41,0	5,0	0,2	9,6	0,0	55,8
Gas Transmissionsselskab	0,0	0,2	-	0,9	-	1,1
Gas Lager	0,0	0,2	-	-	-	0,2
Gas Distributører	0,0	0,2	0,1	1,4	0,0	1,7
Gas Opstrømselskab	-	-	-	2,8	-	2,8
Gas Leverandører	0,0	0,2	0,1	0,2	-	0,5
Gas-virksomheder	0,0	0,8	0,2	5,3	0,0	6,3
Varme-virksomheder	31,4	3,0	0,2	-	0,0	34,6
I alt	72,4	8,8	0,6	14,9	0,0	96,7

Kilde: Forsyningstilsynet

Der er tale om en forholdsvis stor spredning på opkrævningerne hos de enkelte selskaber, som følge af store forskelle i størrelsen på de leverede/transporterede mængder. F.eks. lå det laveste beløb opkrævet hos en elnetvirksomhed på 38.400 kr., mens det højeste beløb opkrævet hos samme type virksomhed lå på 3.320.600 mio. kr. Det laveste beløb opkrævet hos en varmevirksomhed lå på 29.400 kr., mens det højeste opkrævede beløb lå på 7.321.500 kr. jf. tabel 4.

Tabel 4 | Laveste og højeste gebyropkrævninger

Kr.	Laveste	Højeste
Gebyropkrævning – forsyningslove ¹		
Elnetvirksomheder	38.400	3.320.600
Elhandlere	200	2.286.000
Gasdistributører	327.603	393.000
Gasleverandører	100	140.300
Varmevirksomheder	29.400	7.321.500
Gebyropkrævning – særskilt gebyr Energisparetilsyn		
Elnetvirksomheder	0	0
Gasdistributører	0	0
Varmevirksomheder	0	0

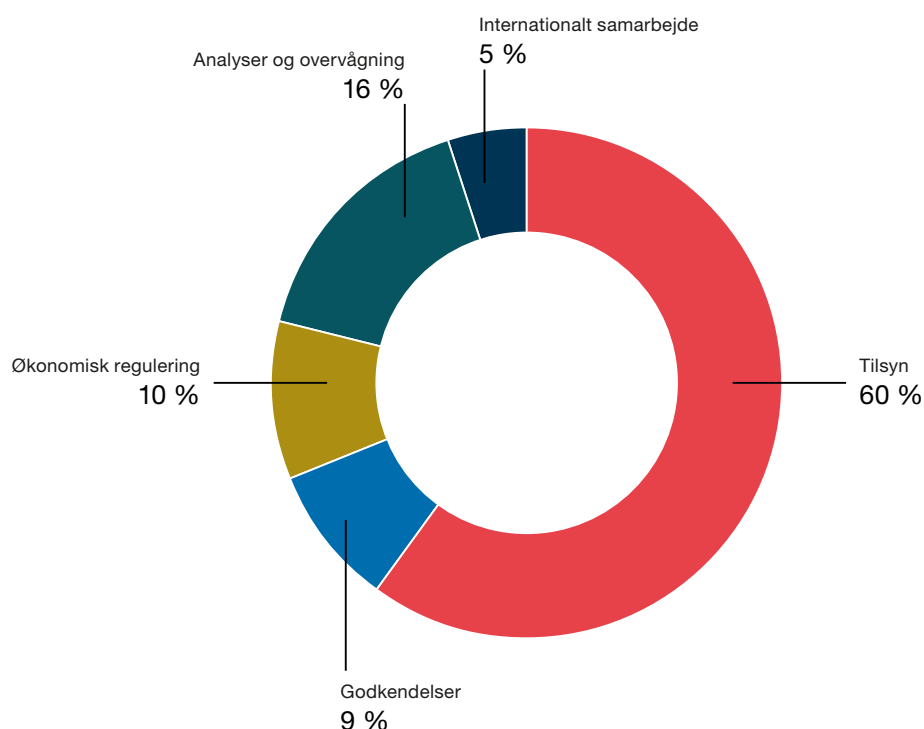
Kilde: Forsyningstilsynet

Note: 1 Gebyropkrævningerne vedrører grundgebyr 1, grundgebyr 2, lovfikseret gebyr og timebaseret gebyr.

Indtægterne går til løsning af vores fem kerneopgaver

Vores indtægter går samlet set til løsning af vores fem forskellige kerneopgaver, som er henholdsvis tilsyn, godkendelser, økonomisk regulering, analyse og overvågning (herunder lovarbejde) og internationalt samarbejde. Langt størstedelen af vores indtægter blev i 2021 brugt til tilsyn, hvorefter vores arbejde med analyser og overvågning udgjorde den næststørste andel jf. figur 2.

Figur 2 | Fordeling af indtægter på forskellige opgaver i forsyningstilsynet i 2021

Kilde: Forsyningstilsynet

4. Effekterne af Forsyningstilsynets arbejde

Vores arbejde med de fem kerneopgaver tilsyn, godkendelser, økonomisk regulering, internationalt samarbejde, samt analyser og overvågning er grundlæggende møntet på at skabe positive effekter for energiforbrugerne og samfundsøkonomien. Lovgivernes mere specifikke forventninger til effekterne fremgår af den samlede danske og europæiske el-, gas- og varmelovgivning. De omfatter bl.a., at de regulerede forsyningsvirksomheders kunder får så gode vilkår og så lave priser som muligt, en sikker og stabil forsyning og at virksomhedernes teknologiudvikling og grønne omstilling sker omkostningseffektivt.

En ting er dog, at beskrive de forventede effekter i lovgivningen. Noget andet og mere udfordrende er at påvise og måle de konkrete effekter af vores opgavevaretagelse. Udfordringerne til trods, har vi i Forsyningstilsynets strategi for 2022-2024 sat os for at fremme kendskabet til den effekt, vi skaber. Vi har i den forbindelse gjort nogle indledende overvejelser omkring mulighederne for at kvantificere og kvalificere de konkrete effekter af vores arbejde med de fem kerneopgaver.

4.1 Effekter af tilsynet

Tilsyn er en samlebetegnelse for en lang række af de opgaver, som vi løfter i medfør af bestemmelserne i el- gas- og varmforsyningsloven. Som regel handler tilsynet om at sikre, at selskaberne overholder forskellige bestemmelser i love og bekendtgørelser. Det drejer sig f.eks. om at føre tilsyn med:

- netselskabernes interne overvågningsprogrammer,
- selskabernes prisoplysninger på elpris og på egne hjemmesider
- forsyningsafbrydelser
- markedsmæssighed i koncerninterne aftaler
- offentliggørelse af vilkår og priser samt overholdelse af disse
- at selskaberne ikke diskriminerer brugere

For alle disse tilsyn gælder, at vi ikke kan gennemgå alle selskabernes overholdelse af alle de regler, der findes i forsyningslovene. Tilsynet består derfor i stedet af specifikke undersøgelser og stikprøvekontroller på eget initiativ eller efter klager udefra. Afgørelserne kan herefter indeholde alt fra milde indskærpelser og påtaler til påbud med krav om at bringe forhold i orden. I nogle tilfælde vil der så også være tale om bl.a. krav om nedbringelse af priser og omkostninger, der dermed kan gøres op i konkrete "kroner og øre"-besparelser for forbrugerne. Andre effekter handler om, at der kommer større gennemsigtighed, så selskabets kunder lettere kan gennemskue markedet og vælge de ydelser, der passer bedst til deres behov. F.eks. ved at et selskab skal oplyse korrekte priser på elpris.dk, eller der skal ske offentliggørelse af et selskabs vilkår for nettilslutning på selskabets hjemmeside.

4.2 Effekter af godkendelserne

Hovedparten af de godkendelser, som vi foretager drejer sig om metoder udarbejdet og anmeldt af el- og gasnetselskaberne. Det kan f.eks. dreje sig om metoder for opkrævning af tariffer eller vilkår for tilslutning, betaling, balancering etc. De pågældende metoder vil ofte have betydelige økonomiske effekter for markedet, herunder aktørerne og i sidste ende både husholdninger og virksomheder. F.eks. kan den statslige systemoperatør Energinets konkrete metode for reservation af kapacitet på forbindelser til udlandet have store økonomiske konsekvenser for specifikke aktører på markedet. Indretningen af selskabernes tariffer har ligeledes stor betydning både for fordelingen af omkostninger, samt opfyldelsen af målsætninger indenfor bl.a. forsynings sikkerhed og klima.

Metodernes økonomiske effekter kan dog kun i begrænset omfang tilskrives vores tilsynsarbejde. Det skyldes den i lovgivningen gældende arbejdsdeling, hvor vores rolle udelukkende består i at kontrollere at selskabernes metodeudkast lever op til nogle overordnede principper i el- og gasforsyningsloven eller i EU's forordninger. Metodernes udvikling og design og dermed deres økonomiske hensigtsmæssighed står selskaberne selv for, hvorfor effekterne i høj grad kan tilskrives dem.

Det fremgår af både el- og gasforsyningsloven, at selskaberne først kan tage metoderne i anvendelse, når de er blevet godkendt af os. Vigtig for vurderingen af effektiviteten af vores arbejde er derfor, at metoderne godkendes så hurtigt og gnidningsfrit og på grundlag af så god og transparent en proces som muligt. Afgørende er, at vores sagsbehandling ikke bliver en omkostningsfuld bremse for vigtige aktiviteter. Hvis der f.eks. er brug for en ny metode, der understøtter en bedre udnyttelse af netkapaciteten, kan godkendelsen godt haste, hvis der er tegn på, at netkapaciteten med den nuværende metode, er tæt på fuld udnyttelse i visse af døgnet timer. En langsommelig sagsbehandling kan altså få negative konsekvenser for driften af elnettet. Ligeledes kan metoder for nye vilkår for tilslutning af vindmøller eller solceller haste, fordi tilslutningerne ellers risikerer at gå i stå, medens alle afventer vores metodegodkendelse.

Selvom de økonomiske effekter af vores godkendelser kan være begrænsede, har der været tale om både betydelige og målbare økonomiske effekter på visse specifikke områder. Et af disse er på varmeområdet, hvor selskaberne har lov til at indregne forrentning af indskudskapital i deres priser. Her er det vores opgave at godkende forrentningens størrelse. Der har gennem årene været truffet en lang række afgørelser, hvor selskabernes ansøgninger om forrentning har ligget betydeligt over, hvad vi har kunnet godkende i overensstemmelse med lovgivningen. Det har medført påbud om tilbagebetaling af til tider overordentlig

store summer til forbrugerne i form af lavere priser. I 2021 alene var der et enkelt selskab, som fik underkendt forrentning for et trecifret millionbeløb.

4.3 Effekter af den økonomiske regulering

Det mest oplagte område, hvor der kan peges på umiddelbart kvantificerbare effekter, er inden for det der overordnet betegnes som økonomisk regulering af energisektorens monopolselskaber. Vores økonomiske regulering omfatter så forskellige størrelser som den såkaldte indtægtsrammeregulering og tilhørende benchmarkning af elnetselskaber og hvile-i-sig-selv-regulering af varmforsyningsselskaber og Energinet. Vi udmelder også prislofter på overskudsvarme. Formålet med den økonomiske regulering er samlet set at sikre, at monopolselskaberne udsættes for konkurrencelignende forhold for på den måde at undgå, at forbrugerpriserne bliver for høje. Effekten skulle altså gerne blive, at de danske husholdninger og virksomheder betaler en lavere pris for deres el-gas- og varmforsyning, end hvis den pågældende monopolregulering ikke var på plads, eller hvis den ikke blev tilstrækkelig håndhævet.

Indtægtsrammer og effektivitetskrav

I indtægtsrammereguleringen lægger vi dels en ramme for (et loft over), hvor meget elnetselskaberne må opkræve hos forbrugerne for deres transport af elektricitet via elnettene. Vi foretager samtidig en benchmark af selskabernes økonomiske effektivitet. De selskaber, der her fremstår relativt ineffektive (dyre i drift) sammenlignet med de andre selskaber får pålagt et individuelt effektiviseringskrav i form af en reduktion i deres indtægtsramme. Beløbene på de pålagte indtægtsrammer og effektiviseringskrav kan opgøres præcist og kan på den måde opfattes som en konkret effekt af vores arbejde. Der er dog langt fra tale om en præcis måling af reguleringens økonomiske effekter. Årsagen er, at det ikke er muligt at kvantificere, hvor meget monopolselskaberne ville have opkrævet af indtægter uden indtægtsrammer og effektiviseringskrav og den deraf følgende sikring af konkurrencelignende incitamenter.

Ud over de rene økonomiske effekter kan der også være mere indirekte eller afledte effekter i form af en gradvis tilvænnning ude hos de regulerede selskaber til indtægtsrammerne og de mulige effektivitetskrav. Vi gør i denne forbindelse meget for at sikre transparens omkring metoderne, så selskaberne er bekendte med, hvor deres økonomiske effektivitet står svagest i forhold til de andre selskaber. Bare risikoen for at blive påført et fremtidigt effektivitetskrav, med deraf følgende manglende mulighed for at få dækket en omkostning gennem opkrævning hos forbrugerne, styrker omkostningseffektiviteten hos virksomhederne. Der kan endelig selskaberne imellem være en vis prestige i at komme godt ud i vores benchmark, som et positivt signal om effektivitet til selskabets ejere og forbrugerne. De indirekte eller afledte effekter peger således også i retning af, at det ikke alene er selve reduktionen af indtægtsrammerne, der udgør effekten af den økonomiske regulering. Den økonomiske regulering skaber altså hensigtsmæssige incitamenter, som er med til at reducere forbrugerpriserne. Men det er ikke muligt at kvantificere dem præcist.

Hvile-i-sig-selv

I hvile-i-sig-selv reguleringen er vores opgave at sikre, at selskaberne kun indregner nødvendige omkostninger i forbrugerpriserne. Der er en række omkostninger, som kan indregnes og en gruppe omkostninger, som ikke kan indregnes. Det er især varmeselskaberne, der er underlagt denne regulering.

Finder vi, at en konkret omkostning ikke kan indregnes i priserne, må selskabet ikke opkræve dette beløb hos forbrugerne. Men hvis en omkostning kan indregnes, så spiller det som udgangspunkt ingen rolle, hvis andre selskaber formår at afholde en tilsvarende omkostning til en lavere pris. Selv om hvile-i-sig-selv-reguleringen på denne måde ikke som sådan skærper selskabernes effektivitet, så vil der dog alligevel være tale om en vis effekt eller resultat i form af lavere forbrugerpriser.

Der er et højt antal varmeselskaber, der er underlagt hvile-i-sig-selv-reguleringen. Vi har derfor ikke mulighed for årligt at gennemgå samtlige omkostninger hos det enkelte selskab. Vi løser derimod opgaven ved et såkaldt risikobaserede tilsyn, hvor et mindre antal selskaber udtages ved stikprøvekontroller. Afgørelser truffet i disse sager vil til gengæld kunne tilgås af hele branchen, hvorfor en afgørelse i ét selskab kan have en positiv effekt for efterlevelsen i et andet selskab.

Risikoen for at få reduceret de omkostninger, der kan opkræves hos forbrugerne, fremstår noget lavere ved hvile-i-sig-selv-reguleringen end ved indtægtsrammereguleringen. Det må derfor antages, at denne reguleringsform ikke i samme grad skaber incitament til efterlevelse og omkostningseffektivitet hos alle selskaberne. Dette vil dog konkret komme an på, hvor stor en omkostning, der er tale om.

Den direkte økonomiske effekt ved denne type regulering vil udgøre de konkrete omkostninger, som vi har afskåret selskaberne fra at indregne i forbrugerpriserne, medens de afledte/indirekte effekter vil udgøre andre selskabers øgede efterlevelse. Men hvile-i-sig-selv-reguleringen (i den form, som den har i varme-forsyningsloven) giver altså ikke i sig selv incitament til effektiviseringer i de regulerede selskaber.

4.4 Effekter af det internationale samarbejde

Vores internationale arbejde har især til formål at bidrage til håndhævelsen og den videre udvikling af det åbne indre marked for el- og gastransmission. Den er grundlæggende indrettet for at sikre, at elektriciteten og gassen kan flyde uhindret og på ens konkurrencevilkår på tværs af landegrænserne og i stigende grad også for at opfylde EU's miljø- og klimamæssige målsætninger. Arbejdet sker i tæt samarbejde med de andre energiregulatorer i EU, Norge og Storbritannien, samt de europæiske sammenslutninger af transmissionsoperatører ENTSOE (el) og ENSOG (gas).

Det er i de fleste forhold vanskeligt at isolere effekter af vores indsats fra den indsats, som de andre regulatorer og ENTSOE og ENSOG bidrager med. Men der kan bl.a. være tale om at arbejde for mere hensigtsmæssige fælles regler for anvendelsen af den grænseoverskridende infrastruktur, som set fra det danske marked og gennem de danske producenter og forbrugeres øjne. Der er tit tale om langstrakte forløb, og det er vanskeligt at sige noget generelt om effekten. Men når en sag løses, kan den ofte have en stor betydning for markedet, som af og til også kan kvantificeres.

Effekten af vores internationale arbejde er i høj grad knyttet til effekterne af et harmoniseret, integreret og mere effektivt indre marked for el og gas. De økonomiske gevinster ved effektivisering, harmonisering og markedsintegration på tværs af EU's landegrænser viser sig som en kombination af bedre mulighed for eksport og indtjening til danske producenter, laver priser til forbrugerne og større leveringssikkerhed.

4.5 Effekter af analyserne og overvågningen

Vi udarbejder årligt en række analyser, ligesom vi overvåger el- og gasmarkederne. Endelig bruger vi mange ressourcer på at vejlede såvel branchen som forbrugerne om reglerne på vores område.

Både analyserne, overvågningen og vejledningen har til formål at sikre en høj grad af gennemsigtighed på energimarkederne. En høj grad af gennemsigtighed gør det muligt for forbrugerne at søge hen, hvor de finder de bedste priser og vilkår, hvilket er til fordel for konkurrencen og i sidste ende priserne.

Både vores el- og varmeprisstatistik nyder stor opmærksomhed i brancherne og generelt. Vi driver samtidig prissammenligningsportalen elpris.dk, hvor de danske elforbrugere kan finde oplysninger om priser og vilkår på forskellige elprodukter og let skifte af elleverandør. Brugeradfæren på elpris.dk er målbar, og det er et område, hvor vi arbejder på at kunne kvantificere vores effektvurderinger.

Det er herudover vanskeligt at vurdere effekterne af vores overvågning- og oplysningsaktiviteter over for forbrugerne. I den sværest målbare ende finder vi efterlevelse som følge af vores oplysning af forbrugerne om deres rettigheder og muligheder og af vores dialog med branchen og de regulerede virksomheder. Den sidste både direkte og i form af bl.a. vejledninger, tilgængelighed af vores afgørelser, beretninger og overvågningsrapporter. Der stilles her høje krav til kvaliteten af vores kommunikation. Mængden af regulering og revisionerne af samme har de senere år øget virksomhedernes omkostninger til efterlevelse. Effekten af god oplysning vil derfor bl.a. kunne findes i, hvor gode vi er til at bidrage til effektiviteten i virksomhedernes efterlevelsesarbejde gennem levering af relevante og rettidige oplysninger.

Vores analyser har også til hensigt at påpege u hensigtsmæssigheder i eksisterende regulering med henblik på at foreslå en bedre regulering. Det handler enten om at imødegå uintenderede negative konsekvenser af den gældende lovgivning eller bidrage til ny regulering, som kan sikre bedre vilkår og lavere

priser, mere sikker og stabil forsyning og mere omkostningseffektiv teknologiudvikling og grøn omstilling. I takt med den øgede elektrificering og deraf nye brug af elnettet, bidrager vi også med analyser og overvågning med at øge en omkostningseffektiv grøn omstilling og hertil hørende økonomisk regulering af netselskabernes. Tilsvarende bidrager vi også til udarbejdelsen af den nye regulering i form af løbende inputs til det ministerielle lovarbejde, afgivelse af hørings svar, dialog med berørte interessenter mm.

Det er vanskeligt at vurdere effekterne af vores analyser og anbefalinger til forbedring af lovgivningen. Vi baserer bl.a. vores vurderinger på, hvad vi har af særlig indsigt i de regulerede virksomheders aktiviteter, samt statistiske analyser. De sidste drevet af de data, som vi har til rådighed som følge af virksomhedernes løbende indberetninger, hvad vi anmoder særligt om og hvad der ligger i andre databaser, herunder datahub'en hos Energinet. Det er i forbindelse med anbefalingerne vigtigt at bemærke, at det langt fra er altid, at vores anbefalinger tages til mere end efterretning af beslutningstagerne. Hvis de bliver grebet, vil vurderingen af deres effekter samtidig skulle afvejes i forhold til effekterne af andre både politiske og samfundsmæssige hensyn, som indgår i de brede lovpakker, vores anbefalinger kan indgå i.

Vores opgaver

Tilsyn

Analysér og
overvågning

Godkendelser

Internationalt
samarbejde

Økonomisk
regulering

Lovgrundlaget for vores opgavevaretagelse fremgår af

- Lov om Forsyningstilsynet
 - Lov om elforsyning
 - Lov om naturgasforsyning
 - Lov om varmforsyning
- Lov om fremme af vedvarende energi
- Lov om fremme af besparelser i energiforbruget
- EU's regulering på de pågældende områder

Tilsyn

Vi fører tilsyn med at energisektorens
forsyningsvirksomheder overholder
el-, gas- og varmelovgivningen

5.1 Tilsyn med koncerninterne aftaler har sparet 44 mio. kr.

5.2 Elhandelsvirksomheder korrigerede oplysninger efter kontrol

5.3 Styrket grundlag for vurdering af gastransportpris i Nordsøen

5. Tilsyn

Vi fører tilsyn med, at energisektorens forsyningsvirksomheder overholder el-, gas- og varmelovgivningen. Finder vi tegn på eller bevis for, at en lovgivning er overtrådt, griber vi ind i form af enten en indskærpelse (tegn på overtrædelse, men ingen beviser), påtale (bevis på et lovbrug, der ikke længere består) eller påbud (beviser for en bestående lovstridig adfærd). Tilsynet omfatter blandt meget andet løbende kontroller af, at elhandelsvirksomheder oplyser korrekte priser på hjemmesiden elpris.dk, at forsyningsvirksomhedernes indkøb af energispareydelse og -handler internt i koncerner sker på markedsmæssige vilkår og at fastsættelsen af fjernvarmepriser sker på de korrekte grundlag. Vi gennemfører som regel vores tilsyn ved hjælp af stikprøveundersøgelser og gennem løbende dialog med de regulerede virksomheder. Vi behandler også klagesager f.eks. om tredjepartsadgang til nettet.

5.1 Tilsyn med koncerninterne aftaler har sparet 44 mio. kr.

Vi har i perioden 2018 til 2021 truffet en stribe afgørelser inden for området markedsmæssighed i koncerninterne aftaler. De omfatter energibesparelser og til dækning af nettab, samt virksomhedernes omkostninger til realisering af energibesparelser. Alene afgørelserne om markedsmæssighed har samlet medført krav om reduktion i distributionsvirksomheders omkostninger og derigennem hvad de i sidste ende må opkræve hos forbrugerne på ca. 44 mio. kr.

Omkostninger og markedsmæssighed

Vi fik i Forsyningstilsynet (dengang Energitilsynet) i 2017 ansvar for at opbygge et nyt tilsyn med forsyningsvirksomhedernes energispareaktiviteter. Tilsynet blev rettet mod to centrale områder. For det første undersøgte vi, om de omkostninger til realisering af energibesparelser, som forsyningsvirksomheder har opkrævet hos forbrugerne, har været opgjort korrekt og været dækningsberettigede. For det andet har vi ført tilsyn med om virksomhedernes koncerninterne aftaler om gennemførelse af energibesparelser har været indgået til markedsmæssige priser og vilkår. Det skal forstås på den måde, at priserne og vilkårene skal svare til, hvad der kan opnås mellem uafhængige parter på markedet. Er det ikke tilfældet, er der tale om en lovstridig overførsel af forbrugeropkrævede midler fra det monopolbelagte forsyningselskab til den koncerninterne virksomhed, som ellers er sat i verden for at levere energibesparelser på kommercielle vilkår. Tilsynene er sket i form af tilrettelagte stikprøvekontroller eller enkelte tilsyn, som vi har taget op af egen drift eller på baggrund af henvendelser udefra.

Tilsynet med markedsmæssigheden i forsyningsvirksomhedernes koncerninterne aftaler blev i 2018 suppleret med et tilsyn med elnetvirksomhedernes koncerninterne aftaler om dækning af det såkaldte nettab. Nettab er den elektricitet, som altid går tabt, når elektriciteten transporteres gennem nettet. Dækningen af nettabet sker ved, at elnetvirksomheden indkøber den tabte mængde elektricitet til de til enhver en tid gældende markedspriser. Vores tilsyn af aftalerne herom går altså ud på at afdække om aftalerne om dette indkøb har været indgået til markedsmæssige priser og vilkår.

Tilsyn giver forbrugergevinster

Hvis vi i vores tilsyn dokumenterer, at omkostninger har været uretmæssige eller en aftale ikke er indgået på markedsmæssige vilkår, indebærer det en reduktion i de omkostninger, som forsyningsvirksomheden må opkræve hos deres kunder. I praksis sker håndhævelsen ved at vores afgørelser enten skal medføre en tilbageførelse i form af lavere priser (varmevirksomheder) eller at de indgår som en reduktion i de indtægtsrammer, som vi årligt fastlægger (elnetvirksomheder).

Vi traf i perioden 2018 til 2021 12 afgørelser om markedsmæssigheden i koncerninterne aftaler om energibesparelser med krav om prisnedsættelse. Nedsættelsen beløb sig sammenlagt til ca. 12 mio. kr. Vi traf i samme periode 5 afgørelser om markedsmæssigheden i koncerninterne aftaler om dækning af nettab med krav om prisnedsættelse. Her var der tale om et sammenlagt beløb på ca. 32 mio. kr. Det giver en samlet forbrugerbesparelse på ca. 44 mio. kr. Ser vi på vores kontrol af virksomhedernes omkostninger til realisering af energibesparelser har der også været tale om prisnedsættelser. En samlet opgørelse af disse vil ske til næste år, hvor vi forventer at have afsluttet de sidste sager på området.

Forsat fokus på markedsmæssighed

I praksis bygger vores krav om prisnedsættelser på en vurdering af, at virksomhederne ikke havde godtgjort, at de priser, som de havde aftalt med deres søsterselskaber, var indgået på markedsvilkår. Vi fastlagde derfor en lavere markedsmæssig pris end den oprindeligt aftalte. I mange af de pågældende sager indebærer virksomhedernes manglende levering af dokumentation, at vi måtte fastlægge den markedsmæssige pris skønsmæssigt.

Den 29. juni 2018 erstattede regeringen og Folketinget energispareordningen med en markedsbaseret tilskudspulje fra 2021. Det betød, at 2020 blev sidste år med kontroller på området, både når det gælder omkostninger og markedsmæssighed. Med afslutning af ovenfor nævnte sager, udestod der ved udgangen af 2021 fortsat 11 sager vedrørende virksomhedernes omkostninger til energibesparelser. Disse forventes afsluttet i løbet af 2022, hvorefter vi vil opgøre den samlede besparelse som følge af afgørelserne området. Vi kommer fortsat til at have fokus på markedsmæssighed i koncerninterne aftaler på områder, som vi på baggrund af løbende risikovurderinger mener være hensigtsmæssige at føre et særligt tilsyn med. Alt sammen med henblik på at gribe ind ved konkrete overtrædelser og sikre de positive afskrækkende og oplysningsmæssige effekter, der vil ligge i at fastholde et løbende tilsyn på området.

5.2 Elhandelsvirksomheder korrigerede oplysninger efter kontrol

Fem ud af seks elhandlere korrigerede deres oplysninger på enten deres hjemmesider eller forbrugerportalen elpris.dk efter at have fået en påtale fra os. Det var resultatet af den stikprøvekontrol af elhandelsvirksomhedernes prisoplysninger, som vi gennemførte i 2021.

Aktiv brug af forvaltningsmæssige indgrebsmuligheder

Det er afgørende for det frie elmarkeds funktion, at forbrugerne kan have fuld tillid til, at oplysningerne på den offentlige prisportal elpris.dk og på virksomhedernes egne hjemmesider er korrekte. Efter i en årrække at have forfulgt en mere dialogbaseret tilgang til håndhævelsen af reglerne på området, valgte vi i 2019 at skærpe kursen gennem årlige stikprøvekontroller og ved aktiv brug af alle vores forvaltningsmæssige indgrebsmuligheder, herunder påtaler og påbud.

Stikprøvekontrollen i 2021 omfattede i alt femten elhandelsvirksomheder, der udbyder produkter til elkunder med et forbrug på op til 100.000 kWh om året. Seks af de femten elhandelsvirksomheder levede på tidspunktet for kontrollen ikke op til reglerne. De modtog derfor et udkast til afgørelse i form af et påbud i høring. Fem af de seks virksomheder valgte herefter at rette op på forholdene i høringsperioden. De fem udkast til påbud blev derfor ændret til en mildere reaktion i form af påtaler i de endelige afgørelser. Den sidste af elhandelsvirksomhederne modtog et påbud, da forholdet ikke blev berigtiget i høringsperioden.

Resultatet af årets stikprøvekontrol viste bl.a. en større villighed blandt de omfattede virksomheder til at rette ind i forhold til tidligere år. Vi viderefører dog den skærpede kontrolindsats også i 2022.

5.3 Styrket grundlag for vurdering af gastransportpris i Nordsøen

Hvad skal det koste at transportere naturgas gennem rørledninger under vandet fra Tyra-plattformen i den danske Nordsø og til behandlingsanlægget Nybro på den jyske vestkyst? Besvarelsen af det spørgsmål blev åbnet op på ny, som følge af en dom fra Vestre Landsret i april 2020. Dommen ophævede nemlig afgørelser i en klagesag fra 2011 om fastsættelsen af tarifferne for den pågældende gastransport truffet af henholdsvis Energitilsynet (i dag Forsyningstilsynet) og Energiklagenævnet. Vi har siden genbehandlet sagen med henblik på at sikre en forbedret belysning og imødekomme landsretsdommens anvisninger. Det har bl.a. indebåret en omfattende dataindsamling og genbehandling af gamle klagesager, hvor en går helt tilbage til 2011. På baggrund af det styrkede grundlag forventer vi at kunne træffe fornyede afgørelser i sagerne i løbet af 2022.

Langstrakt sagsforløb

Vestre Landsret afsagde den 16. april 2020 dom i en sag om fastsættelsen af tariffer for transport af naturgas i rørledninger fra Tyra-plattformen til behandlingsanlægget i Nybro, som er en del af Ørstedes

så kaldte opstrømssystem. Sagen startede med en klage i 2011 til det daværende Energitilsynet (i dag Forsyningstilsynet) fra Maersk Energy Marketing A/S. Klagen omhandlede niveauet på transporttariffer for strækningen opkrævet af DONG Naturgas A/S for perioden juli 2011 til oktober 2012. Det daværende Energitilsyn afgjorde sagen i 2012. Afgørelsen blev påklaget til Energiklagenævnet. Energitilsynet traf derefter en ny afgørelse i 2014, hvor den rimelige tarif blev fastsat til 5,75 øre/m³, men i 2016 blev den indbragt for domstolene. Vestre Landsret afsagde siden dom i april 2020, hvor den fandt, at Energitilsynets og Energiklagenævnets afgørelser led af retlige mangler, og at 2012- og 2014-afgørelserne derfor skulle ophæves. Vi fandt herefter, at landsretten havde overladt det til os at træffe en fornyet afgørelse.

Nye klager

Siden den første klage fra 2011 har Energitilsynet og siden Forsyningstilsynet modtaget flere nye klager over tarifferne på samme omtvistede strækning (en i 2014 og to i 2018). Med Landsrettens dom i april 2020 besluttede vi at indlede et parallelt behandlingsforløb af både den oprindelige 2011-klage og den videre behandling af de senere klager for at sikre en optimal og konsistent sagsbehandling på tværs af klagerne. Det betød samtidig, at vores kommende afgørelser kommer til at omhandle fastsættelsen af rimelige tariffer for alle de relevante påklagede perioder mellem 2011 og 2020. I slutningen af 2020 modtog vi tre nye klager samt yderligere én klage i sommeren 2021.

Vi har siden truffet afgørelse om afvisning af tre af klagesagerne. Fælles for dem var, at der enten ikke kan påvises, at der eksisterer en tvist mellem klager og Ørsted, eller at klager ikke er klageberettiget. I 2022 skal vi yderligere tage stilling til om den sidste nye klage skal inddrages i det samlede sagskompleks.

Forbedring af beregningsmodellen

Vores oprindelige afgørelse fra 2011 havde i forbindelse med fastsættelsen af den rimelige tarif lagt vægt på en såkaldt cost-plus-beregningsmodel. Vestre Landsrets dom fastslog, at det fortsat vil være sagligt at anvende denne model-type som en del af et bredere skøn. Men hovedvægten i vores kommende vurdering skulle ifølge dommen ligge på markedssammenligningen. Landsretten pegede endvidere på en række fejl og mangler ved den konkrete anvendte beregningsmodel. Vi startede derfor et arbejde med at styrke beregningsmodellens grundlag, samt udvidelse og validering af datagrundlaget.

Et centralt element i landsrettens krav om forbedret markedssammenligning var, at der skal lægges vægt på en fyldestgørende undersøgelse af markedets praksis for aftaler af tilsvarende varighed og omfang. Det indebærer en ressourcekrævende dataindsamling, som vi satte i et udbud, der gik til konsulenthuset Rambøll. Analyserne mandede ud i et tarifinterval for årene 2010-2020. Rambøll fremhævede dog det mangelfulde datagrundlag og en deraf følgende stor usikkerhed. Fastsættelsen af en rimelig tarif kunne derfor ikke alene bero på den forelagte markedssammenligning. Som et supplement til Rambølls dataindsamling har vi indsamlet informationer fra offentligt tilgængelige kilder samt søgt assistance hos relevante europæiske regulatormyndigheder i et forsøg på så vidt muligt at indsamle oplysninger om deres respektive opstrømssystemer. Vi har ligeledes anmodet parterne i klagesagerne til at bidrage med data og informationer, der kan bidrage til markedssammenligningen, hvilket har givet supplerende oplysninger.

På baggrund af Rambølls dataindsamling, samt vores supplerende indsamlinger, har vi fået styrket grundlaget for en korrekt vurdering af, hvad det skal koste at transportere naturgas gennem rørledningerne i Nordsøen betydeligt. Forventningen er derfor, at vi vil kunne træffe afgørelser i de omfattede klagesager inden udgangen af 2022.

Flere anmodninger om aktindsigt

Ved siden af arbejde med dataindsamling anvendte vi i 2021 også betydelige ressourcer på at give aktindsigter i de verserende sager om tariffer i opstrømssystemet. Der har i løbet af 2021 været 5 parter i 8 verserende sager. Parterne har løbende søgt om aktindsigt i egne og andres sager. Nogle af parterne har også søgt om aktindsigt i et antal sager, der stammer tilbage fra 2012-2014. I nogle sager er der tale om flere hundrede akter, hvor der til flere af akterne er tilknyttet et større antal bilag. I alle sagerne har det været nødvendigt at høre parterne om fortrolighed og følsomme oplysninger over et stort antal dokumenter. Vi har også skullet tage stilling til et stort antal interne dokumenter. Endelig har vi skullet tage stilling til vores korrespondance med Kammeradvokaten og andre rådgivere, da der løbende er blevet søgt om aktindsigt i disse akter. Også her har vi, akt for akt, skullet tage stilling til dokumenterne.

Godkendelser

Vi godkender
forsyningsvirksomhedernes
beregningsmetoder
og betingelser

6.1 Blid overgang for elforbrugere i Hillerød

6.2 Styrket værn mod blackouts

6.3 Billigere at skifte fra gasfyr

6.4 Tilsyn med kommunale udlodninger sikrer korrekt udligning

6.5 Vedvarende energi bliver del af grænseoverskridende reservemarked

6.6 Nye balanceregler med Baltic Pipe

6.7 Reguleret pris og cost plus

6.8 Flere afgørelser vedrørende Verdo A/S

6. Godkendelser

Vi godkender forsyningsvirksomhedernes beregningsmetoder og betingelser. Det omfatter metoder til fastsættelse af tariffer for brug af nettene, samt den statslige system- og transmissionsvirksomheds Energinets betingelser og vilkår for f.eks. markedsaktørernes netadgang og for leverandørskift. Med hører også Energinets metoder for køb af systemydelse til opretholdelse af balance i nettene og for indsamling og bearbejdning af oplysninger om kunder, forbrug og priser gennem det centrale it-system Datahub. Vi godkender også selskabers forrentning af indskudskapital på varmeområdet.

6.1 Blid overgang for elforbrugere i Hillerød

Når elnetvirksomheder lægges sammen sker der en tilpasning af tarifferne i det nye selskab. Selv om målet for konsolideringer i netsektoren som regel er øget omkostningseffektivitet og lavere forbrugerpriser generelt, kan en tariftilpasning betyde, at priser stiger for forbrugerne fra selskabet med de laveste tariffer.

Bratte prisstigninger

Det var tilfældet i Hillerød, hvor Energikoncernen Andel A/S, i juni 2021 købte elnetselskabet N1 i Hillerød med henblik på at sammenlægge N1 med Radius Elnet A/S. Sammenlægningen af de to selskaber skulle gælde fra den 30. september 2021. Hvis kunderne i N1 skulle have de samme tariffer som kunderne i Radius Elnet A/S, ville det betyde bratte prisstigninger for stort set alle kundegrupper fra N1. Radius Elnet A/S søgte derfor i juli 2021 om at få lov til i en periode at anvende geografisk differentierede tariffer, herunder en lavere tarif for de hidtidige kunder i N1. I praksis vil der være tale om en periode frem til en kommende ny såkaldt tarifmodel 3.0 tages i anvendelse i løbet af 2022.

Differentierede priser er diskriminerende

De europæiske og danske regler for elforsyning vil som udgangspunkt betragte geografisk differentierede priser under samme elnetvirksomhed som en diskriminerende forskelsbehandling mellem kundegrupper. Det fremgår dog af elforsyningsloven, at prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er tilladt i særlige tilfælde. Det betyder, at det ikke er udelukket. Det fremgår af forarbejderne til reglerne om differentierede priser, at f.eks. fusioner kan udgøre et særligt tilfælde, men kun hvis prisforskellene som følge af fusionen har været markante. Vi har i tidligere afgørelser tilladt prisforskelle på helt ned til 2 øre, hvilket er langt under de prisdifferencer, der er tale om mellem N1 Hillerød og Radius. Vi vurderede på det grundlag at Radius Elnet A/S's anmodning kunne imødekommes med en tidsbegrænset tilladelse.

6.2 Styrket værn mod blackouts

Danmarks systemansvarlige virksomhed, Energinet, står for at opretholde en effektiv og sikker drift af det nationale danske net for transmission af elektricitet. Virksomheden har også som effekt af EU's samlede regulering af den europæiske forsyningssektor også en vigtig opgave med at sikre effektiviteten og driftssikkerheden af det grænseoverskridende transmissionsnet. Det sker sammen med de øvrige EU-landes systemansvarlige virksomheder - de såkaldte transmissionssystemoperatører (TSO).

Nye harmoniserede krav

Behovet for sikring af den samlede effektivitet og driftssikkerhed på europæisk niveau bygger på, at alle de nationale transmissionsnet til en vis grad er forbundet med hinanden. En fejl i ét systemområde kan således påvirke driften i andre områder. På det grundlag fastlagde EU i 2017 en række harmoniserede krav til tekniske og organisatoriske foranstaltninger møntet på at hindre udbredelse eller forværrelse af hændelser i et nationalt system og undgå spredning af forstyrrelser og blackout-tilstande til andre systemer [1]. Som led i implementeringen af de nye europæiske krav, modtog vi i december 2018 en første anmeldelse fra Energinet af nye principper for de procedurer og handlinger, der skal være gældende i tilfælde af nødsituationer og blackouutilstande. Anmeldelsen blev efter dialog med os uddybet i et tillæg i august 2019. I henhold til de nye EU-regler indeholdt anmeldelsen bl.a. en styrkelse af Energinets mulighed for at suspendere markedsaktiviteter i situationer, hvor forsyningsikkerheden er truet på grund af omfattende

driftsforstyrrelser. Udkastet indeholdt også en beskrivelse af vilkårene og betingelserne for nogle nye typer af markedsaktører, som i reglerne er defineret som betydelige netbrugere (BNB), og deres funktioner, som er defineret enten som henholdsvis forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør.

Uden unødvendige byrder

Vi godkendte Energinets anmeldelse d. 15. januar 2021. Godkendelsen byggede bl.a. på en vurdering af, om de udpegede BNB'er kapacitetsmæssigt reelt vil være i stand til at bidrage til at redde og genoprette det samlede elsystem, når det er i overhængende fare for at bryde sammen. Vi lagde samtidig vægt på, at udkastet på en og samme tid bidrog til at opfylde det overordnede formål om at sikre total genoprettelse og stabilisering af transmissionsnettet efter et blackout, en effektbrist eller anden kritisk situation, uden samtidig at lægge nye unødvendige byrder på de danske aktører. For eksempel følger det af Energinets udkast, at der med de nye regler ikke stilles andre eller nye krav til BNB'erne, end dem som allerede gælder de pågældende netbrugeres nuværende tilslutningsaftaler. Forventningen til de identificerede BNB'ere er således kun, at de skal kunne bidrage med det, de allerede kan bidrage med, jf. deres tilslutningsaftale, hvis de er i driftsklar tilstand. Energinet har herudover forpligtet sig selv til at dække behov for såkaldte dødstartsegenskaber gennem offentlige udbud.

6.3 Billigere at skifte fra gasfyr

Husholdninger med gasfyr fik i 2021 lettere ved at skifte til andre mere grønne opvarmningsformer. Det var den direkte effekt af en ny økonomisk støtteordning, som blev vedtaget af regeringen og Folketinget i oktober 2020 og indført af Danmarks nationale gasdistributionsselskab den 25. februar 2021 efter godkendelse fra os.

Fritagelse fra gebyr

Støtten til udskiftning af gasfyr er udformet som en årlig pulje fra 2021-2026, og gives i praksis gennem en fritagelse fra et gebyr som Evida normalt opkræver for at afkoble et gasfyr fra gasdistributionsnettet. Afkoblingsgebyret ligger på ca. 7-8000 kr. alt efter, hvor husholdningen er placeret i landet og hvis Evida skal stå for eventuelt gravearbejde i forbindelse med afkoblingen². Støtteordningen henvender sig til husholdninger med et årligt gasforbrug på mellem 100 og 6.000 m³, som kun i stærkt begrænset omfang driver erhvervsvirksomhed fra adressen og som opsiger tilslutningsaftalen med Evida.

Først til mølle

Evida har anmeldt, at ordningen administreres efter en "først-til-mølle-princip", og at ansøgere fritages for betaling, så længe der er midler i puljen. Når puljen er tømt, får ansøgere mulighed for at vælge mellem at betale gebyret eller lade være med at opsige aftalen med Evida. En forbruger, der undlader at opsige aftalen, kan i det efterfølgende kalenderår igen ansøge om fritagelse for betaling af afkoblingsgebyr

Vi kunne i februar 2021 godkende den nye metode, da vi vurderede, at metoden efterlevede gasforsyningslovens krav om omkostningsægthed, ikke-diskrimination, rimelighed og objektive kriterier.

6.4 Tilsyn med kommunale udlodninger sikrer korrekt udligning

Danmarks nationale gasdistributionsselskab Evida opkøbte de to forsyningsselskaber HMN GasNet P/S og NGF Nature Energy i henholdsvis 2018 og 2019. Bag salget af HMN GasNet P/S stod 57 ejerkommuner, som til sammen opnåede en indtægt (eller såkaldt udlodning) på 1,4 mia. kr., mens de 8 ejerkommuner bag NGF Nature Energy til sammen indkasserede 375 mio. kr.

2 Den konkrete husholdnings afkoblingsgebyr kan findes på Evida's hjemmeside.

Modregning af nettoprovenu i bloktilskud

Vores tilsyn i forbindelse med de to salg omfattede en vurdering af ejerkommunernes indberetning af deres oprindelige indskudskapital i de frasolgte forsyningsvirksomheder, samt den samlede forrentning af indskudskapitalen. Forskellen mellem den forrentede indskudskapital og salgssummen udgør det såkaldte nettoprovenu. Vi fastlagde ved afgørelse i oktober 2021 et nettoprovenu for salget af HMN GasNet P/S på ca. 1 mia. kr. og ved afgørelse i december 2021 et nettoprovenu for NGF Nature Energy på ca. 239 mio. kr. Effekten af dette var at begge beløb i henhold til lovgivningen blev indberettet til Indenrigs- og Boligministeriet med henblik på at sikre korrekt modregning i kommunernes bloktilskud i forbindelse med den kommunale udligning.

6.5 Vedvarende energi bliver del af grænseoverskridende reservemarked

Danmarks systemansvarlige virkningen skal sørge for balancen mellem produktion og forbrug i elsystemet og dermed forsynings sikkerheden i elforsyningen til de danske husholdninger og virksomheder. Balancen sikres gennem indkøb af såkaldte kapacitets- og energireserver fra elproducenterne. Energinet fik i december 2021 godkendt en ny metode for levering af kapacitetsreserver fra fluktuerende vedvarende energikilder. Effekten af den nye metode er at fremme den grønne omstilling og styrke elsystemet, samt forsynings sikkerheden og konkurrencen på kapacitetsmarkederne. Det kan i sidste ende give en mere omkostningseffektiv tilvejebringelse af reserver til gavn for lavere forbrugerpriser.

Fluktuerende vedvarende energi

Ryger balancen mellem produktion og efterspørgsel i elsystemet opstår der udfald eller i værste fald blackouts. Energinet har ansvaret for at imødegå sådanne hændelser og sikre balancen i systemet. Det ansvar varetages bl.a. ved til hver en tid af have tilstrækkelig med reserver, der kan sættes ind når efterspørgslen står til at overstige produktionen eller omvendt. Reserverne indkøbes på særlige reservemarkeder. Fluktuerende vedvarende energikilder (f.eks. vindmøller og solceller) har hidtil ikke kunnet deltage på reservemarkederne på grund af usikkerhed omkring leveringen. Produktionen afhænger nemlig af ydre faktorer som vind og sol, og kan derfor ikke styres på samme måde som konventionel produktion. Der er altså ikke samme sikkerhed for, at denne type af reserve er til rådighed, når Energinet har brug for det. I takt med at de vedvarende energikilder i stigende grad indgår i elproduktionen, har der dog været øget behov for, at grønne energikilder også kan deltage i reservemarkederne og dermed være med til at sikre netbalancen og forsynings sikkerheden. Forudsætningerne for at gøre det sikkert er samtidig forbedret som følge af nye teknologiske landvindinger bl.a. inden for prognostisering af produktionen.

Ny metode

Energinets nye metode fastlægger, hvordan de vedvarende energikilder kan deltage på kapacitetsmarkederne for reserver på lige fod med andre energikilder, f.eks. gasfyrede kraftværker, men under fortsat hensyntagen til de særlige vilkår, som gælder for de fluktuerende energikilder. Metoden fastsætter således bl.a. et krav om, at en leverandør af f.eks. vindenergi skal kunne dokumentere en sandsynlighed på mindst 90 pct. for at den solgte kapacitet rent faktisk også vil være til rådighed for Energinet på leveringstidspunktet. Disse prognoser skal godkendes af Energinet. Omfanget af dette prognosearbejde vil være forholdsvis begrænset sammenlignet med gevinsterne ved en øget efterspørgsel efter de grønne energikilder, øget forsynings sikkerhed og endelig de konkurrencemæssige fordele og dermed effektiviseringsgevinster, som ligger i at få udvidet det eksisterende reservemarked.

6.6 Nye balanceregler med Baltic Pipe

Det danske gasmarked står overfor markante ændringer, der i høj grad er drevet af gennemførelsen af Baltic Pipe projektet. Vores opgave er at godkende de metoder, der skal gælde, når Baltic Pipe sættes i drift. Det seneste år gælder det hovedsageligt tre områder, som teknisk benævnes henholdsvis balancemodellen, tariffene og en ny fælles markedszone.

Kobling fra Norge til Polen

Baltic Pipe er en ny stor forbindelse, som vil koble produktionen af gas i Norge med forbrugerne i Polen. Når forbindelsen efter planen sættes i drift den 1. oktober 2022, kommer der til at flyde markant større mængder gas gennem det danske gassystem. Baltic Pipe forventes at transportere ca. 10 mia. m³ igennem Danmark, der således overgår fra primært at være et eksportland til hovedsageligt at være transitland. Etableringen af den nye gasforbindelse Baltic Pipe har først og fremmest gjort det nødvendigt at ændre i de regler, som sikrer balance i det fælles dansk-svenske gastransmissionssystem. Det er afgørende for stabiliteten og dermed sikkerheden i ethvert gastransmissionssystem, at der flyder den samme mængde gas ind, som der flyder ud. Det kaldes for systembalance. Af hensyn til både forsyningsikkerheden, konkurrencen og dermed i sidste ende forbrugerne etablerede de danske og svenske systemoperatører, henholdsvis Energinet og Swedegas, i 2019 et samarbejde om udformning af fælles regler til sikring af den pågældende systembalance i en ny såkaldt dansk-svensk balancezone. Det er disse regler, som nu tilpasses den markant ændrede gasforsyningssituation efter Baltic Pipe, med henblik på fortsat at tilsi- kre de nødvendige økonomiske incitament- er for netbrugerne til at holde systemet i balance. Vi har godkendt den nye balancemod- el for Danmark, mens den svenske regulator, Energimarknadsinspektionen, har godkendt modellen for Sverige.

En fælles markedszone

I starten af 2022 godkendte vi etableringen af en fælles markedszone for det danske transmissionssystem og derved skabt et nyt adgangspunkt for det danske system "Entry North Sea", samt muliggjort inklusion af opstrømsrørledningen "EPII-grenrørledningen" i tariffjerne. Vi har stillet som krav, at Energinet udelukkende må opkræve nødvendige omkostninger ved effektiv drift og en nødvendig forretning i tariffjerne. Dette forår skal vi afgøre, om omkostningerne for rådigheden over kapaciteten i opstrømsrørledningen kan socialiseres og opkræves hos alle netbrugere. Dette er en del af en kommende afgørelse om en samlet tarifmetode for det danske gastransmissionssystem, som forventes offentliggjort senest 14. maj 2022.

6.7 Reguleret pris og cost plus

Energinet skal bruge markedsbaserede metoder, når de indkøber ydelser til opretholdelse af forsyningsikkerheden. Energinet anmeldte i juni 2020 og november 2020 metoder for henholdsvis reguleret pris baseret på historiske priser og cost plus afregning. Metoderne skal bruges, når Energinet indkøber ydelser til opretholdelse af forsyningsikkerheden, og der kun er én virksomhed, der tilbyder ydelsen. Cost plus afregning skal også bruges, når Energinet foretager afhjælpende foranstaltninger (f.eks. kræver at et elproduktionsanlæg holdes driftsklart) til opretholdelse af forsyningsikkerheden. Vi godkendte de to metoder i henholdsvis september og december 2021. Metoderne skal sikre, at Energinet (og dermed forbrugerne i sidste ende) ikke betaler for meget for ydelser til sikring af forsyningsikkerheden, når der kun er én virksomhed, der tilbyder en ydelse.

Krav om markedsbaserede metoder

Energinet har ansvar for den danske forsyningsikkerhed for el og skal bruge markedsbaserede metoder (udbud), når de køber købes energi og andre ydelser til at opretholde forsyningsikkerheden. Energinet skal også sikre en omkostningseffektiv tilvejebringelse af ydelser på langt sigt ved i videst muligt omfang at skabe rammer for transparente, ikke-diskriminerende og teknologineutrale markeder. Energinet skal anvende regulerede priser til betaling for ydelser til opretholdelse af niveauet for forsyningsikkerhed, når der kun er én virksomhed, der tilbyder en ydelse.

Vi har i 2021 godkendt to metoder – metode for reguleret pris baseret på historiske markedspriser og metode for cost plus pris – for afregning af de ydelser, Energinet indkøber til sikring af forsyningsikkerheden, når der kun er én byder. Energinet anmeldte metoden for reguleret pris baseret på historiske priser den 16. juni 2020 og anmeldte efter dialog med os efterfølgende justeringer af metoden den 6. december 2020 og 10. marts 2021. Metoden for cost plus blev anmeldt den 3. november 2020. Energinet anmeldte efter dialog med os efterfølgende justeringer af metoden den 22. januar 2021 og 15. november 2021. Vi godkendte den justerede metode for reguleret pris baseret på historiske priser den 23. september 2021 og den justerede metode for cost plus den 10. december 2021.

Metoden for reguleret pris

Energinet skal bruge metoden for reguleret pris, hvis der kun er én virksomhed, der tilbyder den ydelse, Energinet udbyder – dvs. en monopolsituation. Den regulerede pris skal modsvarer den betaling, der ville være opstået ved konkurrence. Prisen fastlægges efter metoden på baggrund af alle accepterede bud i markedet for den pågældende ydelse i den tidsopløsning, der gælder for det pågældende marked. Hensigten med den regulerede pris er at sikre, at Energinet ikke kommer til at betale for meget for en ydelse i monopolsituationer – dvs. hvor der kun er én, der tilbyder en ydelse. Vi har også godkendt Energinets metode for fastsættelse af cost plus pris. Metoden skal bruges til at bestemme en pris, når Energinet gennemfører afhjælpende tiltag – f.eks. stiller krav til elproduktionsanlæg om at holde sig driftsklare og lignende – for at opretholde forsynings sikkerheden. Metoden skal også bruges, når det ikke er muligt at fastsætte en reguleret pris på basis af historiske priser ved Energinets indkøb af systemydelser og som minimumsbetaling i forbindelse med reguleret pris. En reguleret pris baseret på historiske priser kan dermed aldrig blive lavere end cost plus prisen. Metoden indebærer, at en virksomhed får dækket dokumenterbare omkostninger i forbindelse med levering af den ydelse, Energinet efterspørger, tillagt en rimelig forrentning af den investerede kapital.

Understøtter markedsgørelse

Metoderne for reguleret pris og cost plus understøtter Energinets markedsgørelse af systemydelser mv. Formålet med en sådan markedsgørelse er at sikre omkostningseffektivitet i Energinets varetagelse af ansvaret for opretholdelse af elforsynings sikkerheden og dermed også sikre forbrugerne mod at skulle betale for høje tariffer til Energinet. Energinet har i december 2021 og starten af 2022 oplevet, at anvendelsen af de to metoder for reguleret pris giver problemer. Det skyldes, at der med de meget høje elpriser siden det sene efterår 2021 er et meget stort spænd mellem de priser, der fremkommer ved brug af metoden for reguleret pris baseret på historiske priser og metoden for cost plus, og de priser, der kan opnås på spotmarkedet for el. Vi er derfor i dialog med markedsaktører og Energinet for at se, om erfaringerne med brug af metoderne giver anledning til at ændre metoderne.

6.8 Flere afgørelser vedrørende Verdo A/S

2021 bød på tre nye afgørelser, inden for hvad der de senere år har udviklet sig til et større sagskompleks indenfor varmeområdet. Her har selskaberne lov til at indregne forrentning af indskudskapital i deres priser. Det er så vores opgave at godkende forrentningens størrelse. I centrum for det pågældende sagskompleks har stået energikoncernen Verdo, der blandt flere andre aktiviteter leverer varme til ca. 85.000 varmekunder i Herning og Randers.

For stort internt lån, med for høj rente

Vores første afgørelse i 2021 faldt 15. juni 2021. Afgørelsen omhandlede såkaldte koncerninterne lån mellem moderkoncernen Verdo A/S og datterselskabet Verdo Varme A/S, som blev pålagt at tilbageføre 116 mio. kr. til virksomhedens fjernvarmekunder.

Grundlaget for afgørelsen findes i varmforsyningslovens regler om, at der kun må indregnes nødvendige omkostninger i de priser, som virksomheden opkræver hos varmekunder. Det betyder, at koncernintern lånefinansiering og kapitalisering ikke må være større end hvad, der er nødvendigt for at finansiere varmedriften. Rentesaften på de pågældende lån må samtidig ikke være højere, end hvad der kan opnås på almindelige markedsvilkår.

Udgangspunktet for vores undersøgelse og efterfølgende vurdering var Verdo Varmes A/S opgjorte forrentning af indskudskapital for perioden 2000-2018, som gav anledning til en samlet opkrævning over varmepriserne hos kunderne på 502 mio. kr. Forrentningen var i strid med reglerne ikke blevet godkendt på opkrævningstidspunktet af det daværende Energistilsynet (i dag Forsyningstilsynet). Det opkrævede beløb blev i 2012 udloddet med 412 mio. kr. fra Verdo Varme A/S til Verdo A/S med en samtidig og tilsvarende optagelse af lån fra Verdo A/S til Verdo Varme A/S – en såkaldt rebelåning. På tilsvarende måde blev der udloddet og re-belånt 137 mio. kr. i 2017. Med til den samlede vurdering lå samtidig også nedskrivninger af anlægsværdier som følge af vores tidligere afgørelser om virksomhedens for meget opkrævede beløb til dækning af forrentning af indskudskapital i 2020-2017.

På baggrund af en analyse af det tilgængelige regnskabsmateriale og de nedskrevne anlægsværdier fandt vi, at der havde været et markant mindre behov for finansiering af varmeaktiviteter, end de koncerninterne lån tilsagde. Vi fandt samtidig, at udlodningerne der lå til grund for rebelåningen til Verdo Varme hovedsagelig bestod af overdækning fra uretmæssigt opkrævede midler hos varmekunderne. Endelig vurderede vi, at renteniveauet på de koncerninterne lån ud fra en sammenligning med tilsvarende finansiering på markedsvilkår ikke afspejlede et rimeligt markedsniveau. Vurderingen førte sammenlagt til et krav om, at Verdo Varme A/S skulle tilbageføre 116 mio. kr. til varmekunderne.

For højt afskrivningsgrundlag

De næste to afgørelser i sagskomplekset faldt 30. juni 2021. Her blev effekten, at to virksomheder i koncernen, nemlig Verdo Varme A/S og Verdo Produktion A/S i de kommende år må opkræve henholdsvis 103 mio. kr. og 345 mio. kr. mindre i form af afskrivninger hos deres kunder.

Grundlaget for afgørelserne skulle igen findes i varmemforsyningsloven, der giver varmemvirksomheder mulighed for at indregne afskrivninger på aktivers anlægssummer i de priser, de opkræver hos deres kunder. Afskrivningerne skal i henhold til varmemforsyningsloven ske med udgangspunkt i aktivernes faktisk konstaterede anlægssummer.

På baggrund af en omfattende undersøgelse af de to Verdo-virksomheder vurderede vi, at de anlægssummer, som virksomhedernes havde anmeldt som deres afskrivningsgrundlag siden stiftelsen i 2000 oversteg aktivernes reelt konstaterede anlægssummer. Det medførte en påtale. De to virksomheder bragte det lovstridige forhold til ophør under sagens behandling, og der var derfor ikke behov for at udstede et pålæg til virksomhederne.

Vores afgørelser og virksomhedernes nedjusteringer af afskrivningsgrundlaget indebærer, at kunderne hos Verdo Produktion og Verdo Varme umiddelbart kan blive opkrævet henholdsvis 103 mio. kr. og 345 mio. kr. mindre i form af afskrivninger i de kommende år. Da Verdo Varme køber varmeproduktion af Verdo Produktion, kommer begge besparelser i sidste ende varmekunderne hos Verdo Varme til gode.

Økonomisk regulering

Vi sikrer at energisektorens
monopolaktiviteter sker under
så konkurrencelignende
vilkår som muligt

7.1 Energiklagenævn blåstempler ny metode bag effektiviseringskrav i 2019

7.2 Forbrugerne sparede 9 mio. på gastransporten i 2022

7.3 Energinet opkrævede 366 mio. for meget

7. Økonomisk regulering

Vi arbejder for, at el- og gasvirksomhedernes monopolaktiviteter udføres så effektivt som muligt. Det sker ved, at vi fastsætter indtægtsrammer for forsyningsvirksomhederne, der sætter loft over, hvor meget de må opkræve hos forbrugerne. Vi fastlægger herudover generelle og individuelle effektivitetskrav baseret på benchmarkinganalyser af virksomhedernes omkostningseffektivitet. Ud over administrationen af den gældende økonomiske regulering bidrager vi også til dens videreudvikling i form af bl.a. metoder for benchmarking og input til ny økonomisk regulering af bl.a. Energinet og fjernvarmesektoren.

7.1 Energiklagenævnet blåstempler ny metode bag effektiviseringskrav i 2019

I august 2021 tilbageviste Energiklagenævnet 26 klager over vores individuelle effektiviseringskrav til elnetvirksomhederne i 2019. Tilbagevisningen skete bl.a. med henvisning til vores bagvedliggende benchmarkingmetodes saglighed og lovlighed. Efter flere klager, videre dialog med branchen, videreudvikling af metoden og fastlæggelse af individuelle effektiviseringskrav for 2020, 2021, 2022, var vi ved indgangen til 2022 solidt klædt på til at designe den endelige metode, der kommer til at danne grundlag for den første fastlæggelse af effektivitetskrav for en femårig periode.

Naturlige monopoler

Elnetvirksomheder har offentlig bevilling til at transportere elektriciteten ud til husholdninger og erhvervsvirksomheder via eldistributionsnettet med eneret i hvert deres geografiske område af landet. Elnetvirksomhederne er med andre ord naturlige monopoler, hvilket betyder at de ikke er udsat for den konkurrence, som findes på et velfungerende marked, og som normalt fører til en mere effektiv drift, lavere priser og bedre kvalitet for kunderne. Vi har derfor til opgave at fastsætte overordnede rammer for, hvor meget virksomhederne må opkræve af indtægter hos deres kunder. Det er ikke muligt at måle effekten af de pågældende indtægtsrammer, da vi ikke har kendskab til, hvad indtægterne ville udvikle sig til uden de pågældende rammer. Udover indtægtsrammerne fastsætter vi individuelle effektiviseringskrav til de virksomheder, som er mindst effektive. Effektiviseringskravene beregnes ved hjælp af en særlig benchmarkingmetode, hvor elnetvirksomhedernes sammenlignes med hinanden. På den baggrund er det muligt at opgøre og fastsætte varige individuelle effektiviseringskrav, som i effekt svarer til konkrete besparelser for forbrugerne.

Ny økonomisk regulering

Vi fik i forbindelse med indførelsen af en ny økonomisk regulering i 2018 til opgave at udarbejde en ny benchmarkingmetode til brug for beregning af effektiviseringskrav. Vores metode blev i denne forbindelse udviklet med udgangspunkt i anbefalinger fra en særlig benchmarkingekspertgruppe som en såkaldt totaløkonomisk benchmarkingmetode, der er kendetegnet ved at omfatte både omkostninger til drift og anlægsomkostninger og dermed virksomhedernes samlede økonomi. I overensstemmelse med den ændrede elforsyningslov og en ny indtægtsrammebekendtgørelse skulle der foretages én benchmarking for hver reguleringsperiode, som blev fastsat til fem år. Den første periode blev lagt fra 2018-2022, samtidig med at det blev besluttet, at vi i denne periode skulle udføre en benchmark om året. Formålet med det var at få opbygget erfaringer, som kunne anvendes til at videreudvikle og optimere metoden, alt sammen i tæt dialog med de enkelte elnetvirksomheder og brancheorganisationen Dansk Energi. Vores benchmarkingperiode blev dog først klar til anvendelse i starten af 2019, hvor vi fastlagde effektiviseringskrav gældende fra 2019 for i alt 55 mio. kr.³

Energiklagenævnet afviser klager

En del af dialogen med elnetvirksomhederne og Dansk Energi kom herefter til at ske via Energiklagenæv-

3 På grund af en procedurefejl, blev effektiviseringskravene for 2019 underkendt af Energiklagenævnet. Det indebærer, at der i praksis ikke blev stillet individuelle effektiviseringskrav for 2019.

net, efter at 26 elnetvirksomheder valgte at klage over den nye benchmarkingmetode. Elnetvirksomhedernes brancheorganisation Dansk Energi gjorde her bl.a. gældende, at metoden førte til urealistiske effektiviseringskrav, at den indeholdt en række grundlæggende metodefejl og at den på en række punkter ikke var i overensstemmelse med elforsyningsloven og indtægtsrammebekendtgørelsen. Vi udviklede siden på metoden, der samtidig blev brugt til at træffe afgørelser om effektiviseringskrav svarende til 52 mio. kr. for 2020, 50 mio. kr. for 2021 og 40 mio. kr. for 2022. Alle de afgørelser er ligesom den første blevet påklaget til Energiklagenævnet. I august afviste Energiklagenævnet så de 26 klager over effektiviseringskravene for 2019. Det skete bl.a. med følgende udtalelse:

"Energiklagenævnet bemærker, at den valgte benchmarkingmetode er udarbejdet af Forsyningstilsynet med udgangspunkt i de anbefalinger, som Benchmarkingekspertgruppen er fremkommet med. Efter en samlet vurdering finder Energiklagenævnet ikke grundlag for, at Forsyningstilsynets model for beregning af effektiviseringskrav til elnetvirksomheder er i strid med reglerne i elforsyningsloven eller indtægtsrammebekendtgørelsen. Energiklagenævnet lægger navnlig vægt på, at den benchmarkingmetode, som Forsyningstilsynet har udarbejdet med udgangspunkt i Benchmarkingekspertgruppens anbefalinger, er lovlig og saglig."

Klargøring til femårig reguleringsperiode

Siden de første afgørelser har vi løbende videreudviklet på den totaløkonomiske benchmarkingmetode i dialog med branchen og de enkelte virksomheder. Det er sket i tæt dialog med de enkelte virksomheder og branchen. Her er der f.eks. taget et ekstra forsigtighedshensyn på baggrund af virksomheder, der ikke ejer såkaldt overliggende net. Vi har samtidig sammen med branchen iværksat et større udviklingsprojekt om opgørelse af ensartede kapitalomkostninger. Vi ser nu frem til Energiklagenævnets vurdering af klagerne over de senere års afgørelser, som led i den sidste klargøring af benchmarkingmodellen, så vi i 2022 kan beregne de effektivitetskrav, som for første gang skal gælde for en femårig reguleringsperiode.

Indtægtsrammer landede på 5,9 mia. kr. i 2020

Fastlæggelsen af effektivitetskrav for elnetvirksomhederne udgør kun det ene ben af vores økonomiske regulering af elnetvirksomhederne. Det andet ben består i at fastlægge de overordnede rammer for de indtægter, som virksomhedernes må opkræve hos deres kunder. Vi traf i 2021 afgørelse om elnetvirksomhedernes indtægtsrammer for 2020, som aggregeret udgjorde ca. 5,9 mia. kr. Vi traf endvidere afgørelse om elnetvirksomhedernes indtægtsrammer for 2019, som aggregeret udgjorde ca. 6,5 mia. kr. I forbindelse med disse afgørelser behandlede vi endvidere ansøgninger fra virksomhederne om tillæg til indtægtsrammerne (ca. 117 for 2019 og ca. 100 for 2020).

7.2 Forbrugerne sparede 9 mio. på gastransporten i 2022

De danske gasforbrugere kommer til at betale 9 mio. kr. mindre, end hvad de ellers skulle have betalt for transporten af deres gas i 2022. Det er den konkrete effekt af effektiviseringskrav, som vi i 2021 fastlagde for de tre gasdistributionsvirksomheder Evida Nord, Evida Syd, Evida Fyn. Vi fastlagde også rammer for hvor meget virksomhederne må opkræve af indtægter hos forbrugerne i perioden 2022-2025. For 2022 alene beløber indtægtsrammerne sig til 1.265.816 kr. samlet set for alle virksomhederne.

Naturlige monopoler

De tre gasdistributionsvirksomheder *Evida Nord*, *Evida Syd*, *Evida Fyn* har siden 2019 hørt under det nationale danske distributionselskab EVIDA. De har monopol på at distribuere gas i hvert deres geografiske område af landet. Det betyder, at de ikke er udsat for samme konkurrence, som virksomheder er på et velfungerende marked og som normalt fører til mere effektiv drift, lavere priser og bedre kvalitet for kunderne. Vi har siden 2004 haft til opgave at sikre at de tre virksomheder får incitament, der kompenserer for den manglende konkurrenceudsættelse. Det sker gennem fastsættelse af effektiviseringskrav for hver enkelt virksomhed. Kravene skal sikre, at de følger med den generelle produktivitetsudvikling i samfundet, og tilskynde de to mindst effektive virksomheder til at blive lige så effektive som den mest effektive.

Vi beregner de individuelle effektiviseringskrav ved hjælp af en såkaldt benchmarkingmetode, som giver et estimat for den samlede produktivitetsudvikling i samfundet og sammenligner virksomhederne med

hinanden på en række økonomiske parametre, der er korrigeret for forhold, som er unikke for den enkelte virksomhed og dermed usammenlignelige. Effektiviseringskravene blev fastsat individuelt i intervallet 1,60 – 2,69 pct. af de påvirkelige omkostninger og beløber sig til forventeligt 9 mio. kr. i 2022.

7.3 Energinet opkrævede 366 mio. for meget

Danmarks system- og transmissionsansvarlige virksomhed Energinet opkrævede 366 mio. kr. for meget hos forbrugerne i perioden 2013-2019. Det beløb skal derfor betales tilbage i form af lavere tariffer. Sådan blev den konkrete effekt af vores vurdering af Energinets årsrapport for 2020

Opkøb af transmissionselskaber

I 2012 opkøbte Energinet 10 regionale eltransmissionsselskaber for 5,709 mia. Opkøbene skete bl.a. for at høste en række synergieffekter i form af lavere driftsomkostninger, end hvad de 10 virksomheder ville have haft, såfremt handlen ikke blev gennemført. Energinet.dk beregnede dengang en forventet samlet årlig besparelse i indtægter i 2020 på 200 mio. kr. som følge af købet af de regionale net⁴.

Vores undersøgelse af transaktionerne ved Energinets opkøb af 10 regionale transmissionselskaber i 2012 skete som en del af vores vurdering af Energinets årsrapport for 2020. Vi konkluderede her, at der i perioden 2013-2019 var sket en meropkrævning hos forbrugerne på i alt 366 mio. kr. I praksis var der tale om afskrivninger i virksomhedens årsrapporter for udskudt skat. Ved en fejl, var disse afskrivninger ikke blive tilbageført i regnskabet som en overdækning af virksomhedens omkostninger og dermed meropkrævning hos virksomhedens kunder over tarifferne. Vi afgjorde på dette grundlag, at Energinet bør afvikle meropkrævning på 366 mio. kr. hurtigst muligt, samt at de pågældende forbrugere, som har betalt for meget i videst mulig omfang også bør være de forbrugere, som får gavn af tilbagebetalingen.

Ny indtægtsrammeregulering

I 2020 vedtog Folketinget en ny lov om Energinet, der havde til hensigt at give Energinet større incitamenter til en effektiv, sikker og innovativ energiforsyning. De nye regler bestemmer, at virksomheden fra den 1. januar 2023 reguleres efter det såkaldte 'indtægtsrammeprincip'. Det indebærer, at Energinet kan få dækket de nødvendige omkostninger, men også at de fastlægges af os i årlige indtægtsrammer. Rammerne fastlægges bl.a. ud fra de tidligere års omkostninger, en sats for forrentning af virksomhedens investeringer samt specifikke ansøgninger. Rammerne vil blive flerårige, men justerbare, og de vil skulle fastsættes separat for Energinets transmissions- og systemoperation på henholdsvis el- og gas-området. Inden ikrafttrædelsen har vi i forbindelse med implementeringen til opgave at udarbejde forventeligt fem bekendtgørelser, der alle vil blive sendt i høring i løbet af 2022.

4 Se: <https://forsyningstilsynet.dk/media/2723/vurderingskriterier-for-koeb-af-regionale-transmissionsnet-4-0720-0200-0090.pdf>

Internationalt samarbejde

Vi deltager som national regulator i europæisk, nordisk og andet internationalt samarbejde

8.1 Forsyningstilsynet uenig i ny svensk fritagelse fra kapacitetskrav

8.2 Jysk-fynske elmotorveje kan forblive i nordisk region

8. Internationalt samarbejde

Vi deltager som national regulator i europæisk og internationalt samarbejde. Det sker primært gennem de europæiske organisationer ACER og CEER og den nordiske organisation NordREG, hvor fokus er på udvikling af effektive engros- og detailmarkeder for transmission af el og gas på tværs af de nationale grænser. Vi overvåger den grænseoverskridende udveksling af el og gas for at sikre, at fælles regler bliver overholdt og for at skride ind over for markedsmanipulation og insiderhandler. Vi bakker op om et stærkt og velfungerende ACER og NordREG og om CEER som en positiv ramme for vidensdeling

8.1 Forsyningstilsynet uenig i ny svensk fritagelse fra kapacitetskrav

EU indførte i 2019 et såkaldt 70-procentkrav, som indebærer, at alle EU-landenes systemansvarlige virksomheder skal stille mindst 70 procent kapacitet til rådighed på deres elnet af hensyn til handlen på tværs af landegrænserne. Den svenske systemansvarlige virksomhed, Svenska Kraftnät, ansøgte i 2021 for tredje år i træk den svenske energireguleringsmyndighed, Energimarknadsinspektionen, om en fritagelse fra kravet. Vi tilkendegav her, at vi er uenige i, at Svenska Kraftnät skal have endnu en fritagelse. Det gjorde vi, bl.a. fordi vi mener, at Svenska Kraftnät juridisk ikke kan få en fritagelse i mere end to år, samt fordi vi mener, at Svenska Kraftnät ikke i de to år med fritagelse aktivt har forsøgt at løse udfordringerne på anden vis end at begrænse el-handlen mellem Danmark og Sverige. Hvis Energimarknadsinspektionen alligevel vurderer, at Svenska Kraftnät kan få en fritagelse skal sagen behandles hos den europæiske organisation for regulatorer, ACER, hvor de 27 medlemslande skal afgøre sagen med kvalificeret flertal.

Fremme af konkurrence og effektivitet

EU's Ren energipakke blev gennemført i 2019 med henblik på at sikre, at EU's indre energimarked fungerer til fordel for en sikker, bæredygtig, konkurrencedygtig og billig elforsyning. Særligt ønsket om konkurrence på elmarkederne var en drivkraft bag det såkaldte 70-procentkrav. Kravet indebærer, at alle EU-landenes systemansvarlige virksomheder (i Danmark Energinet) skal fremme konkurrencen og dermed effektiviteten på EU's indre marked for elhandel ved at stille mindst 70 procent kapacitet til rådighed på deres elnet for transmission på tværs af landegrænser. Ved forhandlingerne om energipakken støttede Danmark 70-procentkravet bl.a. for at reducere begrænsninger i elhandlen fra Danmark til Tyskland og Sverige.

Sverige benytter fritagelsesmulighed

De systemansvarlige virksomheder fik med de nye regler mulighed for at søge om fritagelse fra 70-procentkravet. Men kun, hvis det er nødvendigt for at opretholde driftssikkerheden i elnettet. Denne mulighed benyttede den svenske systemansvarlige virksomhed, Svenska Kraftnät, sig af i 2020 og igen 2021. Begrundelsen var, at der ikke er tilstrækkelig med såkaldte modhandelsressourcer tilgængelig for Svenska Kraftnät. Med disse fritagelser fik Svenska Kraftnät mulighed for at stille mindre kapacitet til rådighed på el-transmissionsforbindelserne mellem Danmark og Sverige og dermed bevirke, at der er mindre adgang til at handle og transportere el. Vi udtalte os dengang ikke imod, at fritagelserne blev givet til Svenska Kraftnät. Men vi afgav bemærkninger til Energimarknadsinspektionen om, at Svenska Kraftnät burde undersøge mulighederne for mere modhandel. Vi kunne samtidig konstatere, at Svenska Kraftnät fra 2019 til 2020 begrænsede kapaciteten mindre på forbindelserne mellem Danmark og Sverige. Vi mente derfor, at kravet fra lovgivningen om, at der skulle ske en forbedring i den tilgængelige kapacitet var opfyldt fra Svenska Kraftnäts side, og at Svenska Kraftnät derfor juridisk godt kunne få en fritagelse for anden gang. I 2021 anmodede Svenska Kraftnät igen Energimarknadsinspektionen om en fritagelse for 2022, igen begrundet i manglen på modhandelsressourcer.

Uenig med ny svensk fritagelse

Vi udtrykte i 2021 uenighed med, at Svenska Kraftnät for tredje år i træk fik en fritagelse fra 70-procentkravet. Det skete i form af bemærkninger til Energimarknadsinspektionen. Vi påpegede, at der juridisk kan rejses tvivl om, at samme forudsigelige årsag kan give anledning til en fritagelse i mere end to år. Desuden påpegede vi, at Svenska Kraftnät ikke i tilstrækkelig grad har taget initiativ til at finde løsninger på de problemer, der danner grundlag for anmodningerne om fritagelse. Vi bemærkede her, at vi allerede i 2019 og 2020 opfordrede Svenska Kraftnät til at undersøge mulighederne for mere modhandel. Vi har ikke kunnet

se, at Svenska Kraftnät har anvendt modhandel mere systematisk siden da. Endelig konstaterede vi, at transmissionskapaciteten mellem Jylland og Sverige er faldet i 2021 sammenlignet med 2020.

Mulig uenighed løses af ACER

En række af vores søstermyndigheder i EU har givet fritagelser fra 70 pct. kravet til deres systemansvarlige virksomheder. Den aktuelle sag om Svenska Kraftnät er imidlertid den første, hvor berørte regulerende myndigheder som os, har udtalt sig imod, at der gives en fritagelse. Hvorvidt Svenska Kraftnät får en tredje fritagelse trods vores uenighed er nu i første omgang op til den svenske Energimarknadsinspektionen, hvor vores bemærkninger indgår som en del af vurderingen. Finder den svenske myndighed, at Svenska Kraftnät bør fritages, går sagen til Agenturet for samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER). ACER skal herefter lave udkast til afgørelse om godkendelse eller afvisning af Svenska Kraftnäts anmodning om fritagelse. Herefter skal der mindst 2/3 flertal af de 27 nationale energireguleringsmyndigheder i repræsentantskabet (Board of Regulators) til at godkende ACER's afgørelse.

Dialog om transmissionskapacitet

I forbindelse med vurderingen af Svenska Kraftnäts tredje anmodning om fritagelse har vi været i tæt og positiv dialog med vores nordiske kollegaer i jagten på hensigtsmæssige måder at reducere begrænsningerne i den grænseoverskridende handelskapacitet. Det skete bl.a. på et seminar i november 2019, med deltagelse af de øvrige nordiske energireguleringsmyndigheder og de nordiske systemansvarlige virksomheder, heriblandt Energinet og Svenska Kraftnät. Her var der bl.a. lejlighed til at spørge Svenska Kraftnät nærmere ind til de udfordringer, som virksomheden peger på, og høre, hvad de svenske kollegaer gør for at imødegå udfordringerne.

8.2 Jysk-fynske elmotorveje kan forblive i nordisk region

EU er i færd med at effektivisere måden, der beregnes og fordeles kapacitet og håndteres begrænsninger på de grænseoverskridende europæiske elmotorveje – det såkaldte transmissionsnet. I den forbindelse stod en af de to danske budområder, som det danske transmissionsnet er delt op i, Vest (Jylland + Fyn), til at lande alene i en ny udvidet udgave af den kontinentaleuropæiske region Core. Vores vurdering var imidlertid, at en sådan udvikling ville blive uhensigtsmæssig for effektiviteten på det aktuelt velfungerende nordiske elmarked. Det lykkes os på det grundlag at få vendt den europæiske samarbejdsorganisation for regulatorer ACER's anbefaling på området, så den nu åbner op for, at begge Danmarks to budområder kan forblive en del af den nordiske region, efterhånden som EU's effektiviseringsarbejde skrider frem.

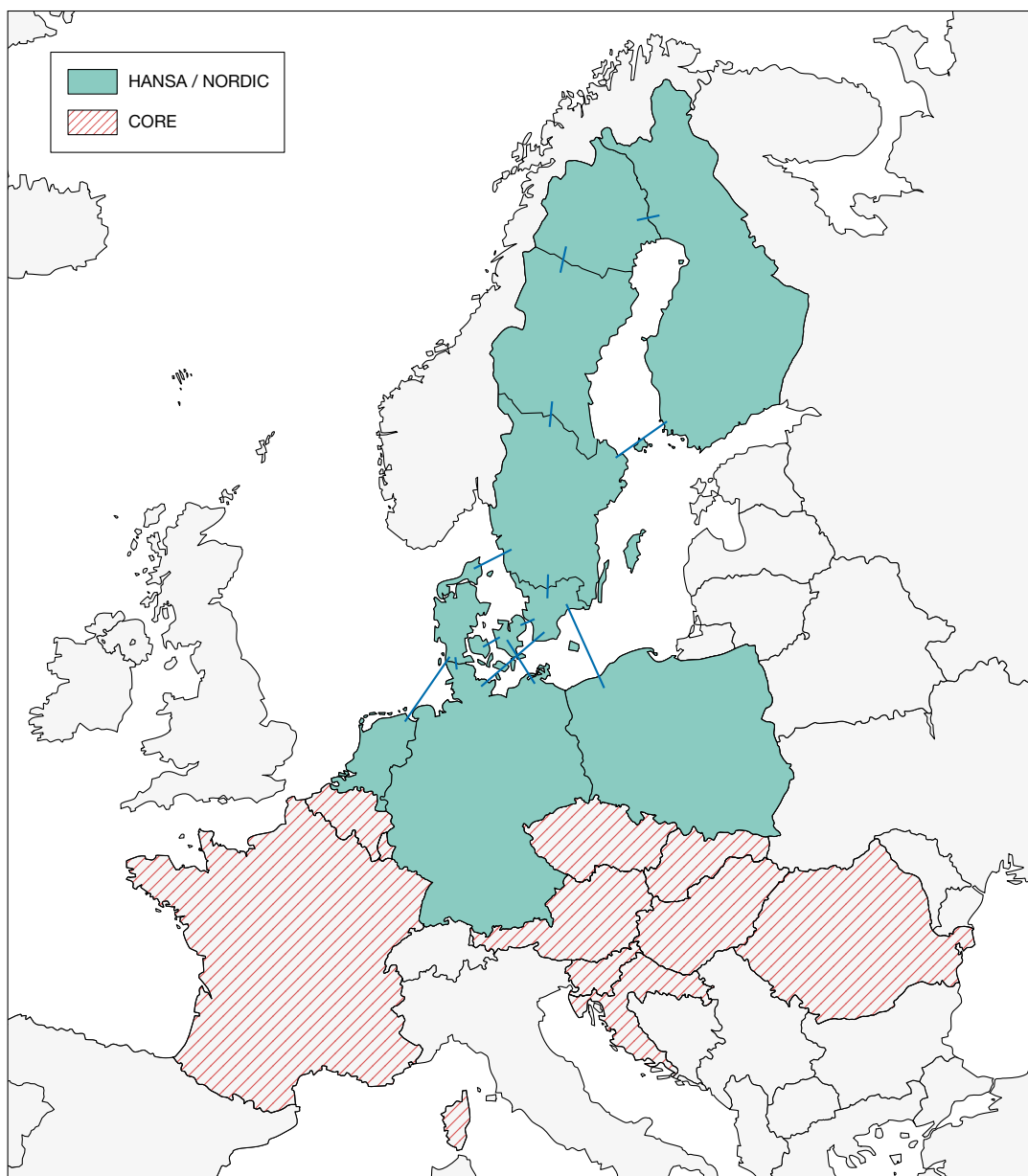
Danmark delt i to budområder

EU's åbne marked for handel med el er geografisk delt op i budområder og kapacitetsberegningssregioner (CCR). Et budområde er et område, hvor elforbindelserne har tilstrækkelig kapacitet til at sikre, at al elforbrug et sted inden for området som udgangspunkt altid vil kunne dækkes af elproduktion et andet sted i området. Kapaciteten i nettet internt i et budområde antages således teknisk at være ubegrænset, og markedet antages dermed at generere samme gennemsnitlige elpris for alle producenter og forbrugere i området. Danmark er delt op i to budområder, Vest og Øst, som er forbundet via den såkaldte elektriske storebæltsforbindelse der løber mellem Fyn og Jylland.

Betingelser og metoder bestemmes regionalt

CCR'erne kommer ind i billedet, når der handles med el mellem budområder, og hvor der kan forekomme tekniske begrænsninger på transmissionskapaciteten. I overensstemmelse med EU's generelle regler for den grænseoverskridende elhandel, bliver der i hver CCR fastlagt en række detaljerede vilkår, betingelser og metoder for fordeling af kapacitet og håndtering af kapacitetsbegrænsninger i regionen. Alle elforbindelser som overskrider en budområdegrense skal være placeret i en CCR, og de konkrete CCR-bestemmelser bliver som udgangspunkt forhandlet på plads og godkendt af de involverede landes transmissionssystemoperatører (TSO - i Danmark Energinet) og energitilsynsmyndigheder (i Danmark Forsyningstilsynet). I tilfælde af uenighed kan endelige beslutninger træffes i regi af EU's organisation for alle de nationale energimyndigheder ACER. De grænseoverskridende forbindelser mellem og fra de to danske budområder Øst og Vest er i dag placeret i hver deres budregioner, som er henholdsvis CCR Hansa (mod Tyskland og Holland) og CCR Nordic (mod Sverige).

Kort med CCR Hansa og CCR Nordic

Teknisk anbefaling ville tvinge Danmark med i CORE

ACER arbejdede i 2021 på anbefalinger til EU-Kommissionen om at gennemføre en gennemgribende om-lægning og effektivisering af EU's regler for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger (CACM). En række problemer og uregelmæssigheder, som var dukket op, efter reglerne første gang blev indført i 2015, skulle finde deres løsning, samtidig med at der skulle ske konsekvensrettelser som følge af vedtagelsen af EU's Ren energipakke i 2019.

Som et af de mere markante effektiviseringsforslag lagde ACER op til en opløsning af CCR Hansa regionen. Arbejdet med regionens retningslinjer for kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger skulle nu i stedet smeltes ind i en eksisterende kontinentaleuropæisk region, der som følge af det tekniske oplæg stod til at have landene Tyskland, Frankrig, Østrig, Belgien, Kroatien, Tjekkiet, Ungarn,

Luxemburg, Holland, Polen, Rumænien, Slovakiet og Slovenien med omkring bordet. Med til regionen ville dog også høre det danske budområde Vest, der samtidig ikke længere som i dag også kunne være en del af region Nordic. Årsagerne til det var teknisk, herunder især et forenklingskrav, der lagde op til, at budgrænser kun kunne være med i to regioner, hvis forbindelserne på tværs af dem kører på jævnstrøm. Forbindelsen mellem Jylland og Tyskland kører på vekselstrøm.

ACERS anbefaling tilpasset

Som Danmarks repræsentanter i ACER har vi talt for langt de fleste af organisationens forslag til forbedring af reglerne for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger. Men ikke når det kom til dem, der ville indebære, at budområde Vest alene blev en del af CORE. Set samlet foregår det meste af den danske elhandel inden for de i dag forholdsvis ensartede og effektive Hansa og Nordic regioner. Effektive som målt bl.a. ved et meget lille antal af uenigheder, hvor endelige beslutninger har skulle træffes i ACER-regi. Det ville derfor være betydeligt mere hensigtsmæssigt, hvis og så frem at region Hansa bliver opløst, at begge de to danske budområder fortsat kan være i region Nordic, lød vores anbefaling til ACER.

På baggrund af de danske indvendinger og opbakning fra de øvrige nordiske regulatorer lykkes det at få tilpasset ACER's anbefaling, således at der også er mulighed for at inkludere budområdegrænser hvor forbindelserne kører på vekselstrøm i to CCR'er. Dog kun som et såkaldt exceptionelt tiltag, hvor de pågældende forbindelser i lav grad er påvirket af andre forbindelser, hvilket er tilfældet med de danske forbindelser til Tyskland. Med ændringen i ACER's anbefaling er vejen nu banet for at sikre, at begge de danske budområder Vest og Øst kan forblive en del af region Nordic, hvis EU-Kommissionen følger ACER's anbefaling til forbedringer i CACM-forordningen, og ACER efterfølgende opløse region Hansa.

Analyser og overvågning

Vi analyserer og overvåger en række forhold på energimarkedet

9.1 Analyse viste vej til mere effektfulde effektiviseringskrav

9.2 Forbrugere risikerer at betale for mere end faktisk leveret varme

9.3 Nyt tilsyn på affaldsområdet i støbeskeen

9.4 Forbrugere har fået større klimavalg på elpris.dk

9.5 Forskere overvejer bedre energiregulering

9.6 Driver markedsmanipulation prisstigninger?

9.7 Er aftalebaserede reguleringsmodeller bedre for forbrugerne?

9. Analyse og overvågning

Vi analyserer og overvåger en række forhold på energimarkedet. Vi leverer uafhængige analyser og anbefalinger til udviklingen af reguleringen på forsyningsområdet, og vi bidrager til det løbende lovarbejde, herunder udfærdigelse af lovforslag, bekendtgørelser, høringer og betænkninger mm. Vi udgiver årlige statistikker over varme, el- og gaspriser, samtidig med at vi holder øje med forholdene på energibørserne, leverandørskifter og forsyningsafbrydelser mv. Vores identificerer gennem vores overvågning nye forhold i forsyningssektoren og skaber markedstransparens for forbrugere, virksomheder og beslutningstagere.

9.1 Analyse viste vej til mere effektfulde effektiviseringskrav

Forbrugere kan se frem til lavere priser på transporten af elektricitet ved gennemførelse af nogle mindre justeringer i den økonomiske regulering af elforsyningsvirksomhederne. Det fremgik af en ny analyse, som vi offentliggjorde i juni 2021. På baggrund af justeringerne vil vi fremadrettet mere effektivt kunne udmønte de effektiviseringskrav, som tilsynet årligt fastsætter, lyder det i analysens konklusioner.

Hensigtsmæssig realisering

Analysen viste, at vi ved brug af en mere nøjagtig fremgangsmåde kan sikre en mere hensigtsmæssig realisering af de betydelige effektiviseringspotentialer, som tidligere beregninger har vist eksisterer i sektoren. Det vil alt andet lige kunne komme forbrugerne til gode i form af lavere priser. Vi har indledt en dialog med branchen og øvrige myndigheder med henblik på eventuelt at tilpasse reguleringen i overensstemmelse med vores anbefalinger.

Elforsyningsvirksomheder er såkaldte naturlige monopoler, hvilket indebærer, at de ikke er udsat for et konkurrencepres og deraf følgende incitamenter til effektivisering som almindelige konkurrenceudsatte virksomheder. Formålet med den økonomiske regulering er at sætte et hensigtsmæssigt loft over, hvor meget virksomhederne må opkræve hos forbrugerne ved hjælp af indtægtsrammer og effektivitetskrav. Kravene kan være generelle krav og dermed møntet på at sektoren samlet set, og på lige fod med andre konkurrenceudsatte virksomheder, får høstet de effektiviseringspotentialer, som den løbende teknologiske udvikling giver. De kan også være individuelle og dermed møntet på at mindre effektive virksomheder skal komme op på niveau med de mest effektive virksomheder inden for sektoren.

Forbrugerbesparelse på 29 mio. kr.

Ifølge analysen kan en justering af metoderne for udmøntning af effektiviseringskravene sikre øget effektivisering og dermed lavere forbrugerpriser. Justeringen ville for eksempel for elnetvirksomhederne i 2020 kunne have givet en besparelse for forbrugerne svarende til ca. 29 mio. kr. Der vil være tale om lignende beløb i årene fremover. Forsyningsvirksomheder foretager ofte større effektiviseringer, end det kræves af reguleringen. Det kommer i sidste ende ikke bare ejerne, men også forbrugerne til gavn. Mere effektfulde effektiviseringskrav vil også betyde, at der stilles krav til omkostninger til den grønne omstilling, så det understøtter forsyningernes fokus på at gennemføre den grønne omstilling til størst mulig gavn for forbrugerne. Jagten på effektivitet i energiforsyningen er ekstra vigtig i en tid med store krav om grøn omstilling, da det er effektiviseringerne, der sikrer, at vi får mest muligt ud af forbrugernes betaling for de grønne investeringer.

9.2 Forbrugere risikerer at betale for mere end faktisk leveret varme

Reguleringen af de danske varmeforsyningselskaber bygger på et grundlæggende hvile-i-sig-selv princip. Princippet er baseret på, at selskaberne kun må indregne nødvendige udgifter i prisen for levering af den faktiske varme hos deres kunder. Forbrugerne risikerer dog alligevel at betale for mere end selve varmeleveringen. Det viste en ny analyse, som vi offentliggjorde i september 2021.

Uhensigtsmæssig forskydning

Vi identificerede en uhensigtsmæssig forskydning mellem det tidspunkt, selskaberne har en reel udgift til varmeforsyning, og det tidspunkt kunderne bliver opkrævet herfor. Effekten af det var en reduceret

sikkerhed for, at forbrugerne kun betaler for den varme, som de rent faktisk får leveret. I analysen undersøges fjernvarmeselskabernes mulighed for at foretage henlæggelser til fremtidige investeringer, op- og nedjustere deres afskrivninger, samt afvikle over og underdækninger. Brugen af henlæggelser og afskrivningsjusteringer er uhensigtsmæssig set fra et forbrugerspæktiv, da det fører til en omfordeling mellem forbrugere over tid. Vi anbefalede på denne baggrund nogle konkrete præciseringer i reglerne for fjernvarmevirksomhedernes henlæggelser og afskrivninger.

9.3 Nyt tilsyn på affaldsområdet i støbeskeen

Vi brugte i 2021 betydelige ressourcer på vores arbejde med realisering af regeringens og Folketingets "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", som blev indgået juni 2020. Planen tager afsæt i regeringens og Folketingets mål om at reducere drivhusgasudledningerne med 70 pct. i 2030 i forhold til 1990 og en enighed blandt aftalepartierne om, at affaldssektoren skal bidrage til indfrielse af dette mål.

Udvikling af det kommende tilsyn

Partierne bag aftalen ønsker mere specifikt et Danmark, hvor der bygges genanvendelses anlæg frem for forbrændingsanlæg til behandling af vores affald. På denne baggrund opstiller aftalen en række enigheds punkter, herunder at der indføres et skærpet økonomisk tilsyn, der sikrer gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser. Tilsynet skal gebyrfinansieres og varetages af os. Med forankring i den politiske aftale begyndte vi i 2021 arbejdet med at sikre det økonomiske grundlag og udvikle rammerne for det nye økonomiske tilsyn. Vi har fokuseret på udviklingen af det kommende tilsyn med særligt fokus på genanvendelse af affald. Vi forventer at gå i luften med et aktivt tilsyn fra medio 2022. De kommende år vil udbygge tilsynet videre i tråd med aftalen. Målet er et skærpet økonomisk tilsyn således, at der sikres gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren.

Kontrolleret nedlukning

Partierne bag aftalen er ligeledes enige om, at der skal foretages en kontrolleret nedlukning af forbrændingskapacitet i Danmark ved, at kapaciteten tilpasses de danske affaldsmængder. Aftalepartierne anmodede i denne forbindelse KL om at udarbejde en konkret plan for kapaciteten, som skulle godkendes af den relevante myndighed. Energistyrelsen vurderede med bidrag fra os og andre i 2021 at KL's plan ikke kunne godkendes. Aftalepartierne er herefter enige om, at såfremt at KL's plan ikke blev godkendt, at der automatisk skulle iværksættes en løsning, som baserer sig på, at forbrændingsanlæggene skal konkurrere om affaldet, så det behandles, hvor det kan gøres mest miljørigtigt, bedst og billigst. Vi bidrog i 2021 til udviklingen af grundlaget for den nye regulering. Også dette arbejde ventes at fortsætte gennem 2022.

Udvikling af ny regulering af fjernvarmesektoren

Parallelt med udviklingen af nyt tilsyn på affaldsområdet, har vi fortsat vores bidrag til udviklingen af en ny mere hensigtsmæssig regulering på fjernvarmeområdet. Dette arbejde er forankret i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement og Energistyrelsen, og det aktuelle grundlag er den politiske aftale af den 22. juni med titlen 'Klimaaf tale for energi og industri mv. 2020'. Som led i dette arbejde har vi gennemført en analyse af effektiviseringspotentialet i fjernvarmesektoren. I forlængelse heraf har vi bistået med udvikling af modeller til den nye økonomiske regulering generelt, samt i forbindelse med integration af specifikke elementer som f.eks. geotermi, overskudsvarme, 'Carbon Capture and Storage' (CCS) m.m.

9.4 Forbrugere har fået større klimavalg på elpris.dk

De danske husholdninger og virksomheder har fra starten af 2022 fået bedre muligheder for at vælge ekstra klimavenlige elprodukter via forbrugerportalen Elpris.dk. Det skete ved hjælp af en ny graduering af elhandlernes mulighed for at fremhæve klimavenlighed på portalen. Hvor der før var tale om bare én mulighed for at markere et produkt som klimavenligt med et grønt bladikon, er der med den nye version nu mulighed for også at markere et mere klimavenligt produkt ved hjælp af to af de grønne bladikoner.

Stigende klimafokus

Vi har i EU et liberaliseret elmarked, med fri konkurrence mellem de elhandelsvirksomheder, som ønsker at tjene penge på at sælge elektricitet til forbrugere. Vigtigt for det frie markeds funktion er, at de enkelte forbrugere har mulighed for let at sammenligne de bedst tilgængelige data om virksomhedernes priser og vilkår. Det sker på portalen elpris.dk, som vi har haft ansvaret for at drive siden 2016. I takt med samfundets stigende fokus på udfordringerne med globale klimaforandringer, har der også været en voksende opmærksomhed på, hvordan man som forbruger kan opleve, at man er med til at skubbe udviklingen i en rigtig retning. En af de måder er ved at foretage et klimavenligt valg af elleverandør på elpris.dk. Ordningen med klimabladsmærkningen blev indført i 2020 på baggrund af retningslinjer fastlagt af Forbrugerombudsmanden i samarbejde med en række branche- og interesseorganisationer⁵. Det grønne blad blev en garanti for et produkt, som havde en såkaldt oprindelsesgaranti og en individuel deklaration, der viser at elektriciteten kommer 100 pct. fra vedvarende energikilder som f.eks. sol og vind.

Flere klimaprodukter

Muligheden for at foretage klimavenlige valg ved hjælp af elpris.dk blev positivt modtaget især hos elhandlerne. Ifølge vores årlige elprisundersøgelse for 2020 skete der en stigning i antallet af klimavenlige produkter på elpris.dk fra 101 i 2019 til 158 i 2020. Det svarer til en stigning på 56 pct. Også mange forbrugere tog de nye klimaprodukter til sig. Det kunne ses på en stigning i den solgte volumen af klimavenlig elektricitet fra 33 pct. i 2019 til 35 pct. i 2020. Undersøgelsen viste dog også, at andelen af den solgte volumen var størst på såkaldte passive klimaprodukter, som er produkter forbrugerne er overført til ved passiv accept. Stigningen var således ikke alene et udtryk for aktive klimavalg. I 2021 besluttede vi så at udvide forbrugernes mulighed for at foretage klimavenlige valg på elpris.dk. De kan fortsat vælge det hidtidige produkt med et grønt blad, og altså oprindelsescertifikat og deklaration om 100 pct. vedvarende energikilder. Derudover har de nu fået mulighed for at vælge et mere klimavenligt produkt, som er signaleret med to grønne blade. Produktet består af 100 pct. vedvarende energi, men også det som nu kaldes for "yderligere tiltag". Kravet til elhandlerne er hér, at de kan beskrive og dokumentere de pågældende klimatiltag og deres effekter. Forbrugerombudsmandens retningslinjer fremgår af tabel 5.

Tabel 5 | Ny mulighed for to klimablade på elpris.dk

Kategori	Elprodukt	Dokumentationskrav	Klimamæssige udsagn
	Elprodukt baseret på VE-kilder og yderligere klimatiltag med en ikke ubetydelig klimaeffekt.	<ol style="list-style-type: none"> Oprindelsesgaranti. In Individuel deklaration, der viser, at strømmen stammer 100 pct. fra VE-kilder. Beskrivelse af klimatiltaget. Klimatiltaget skal kunnedokumenteres. Klimaeffekten skal kunnedokumenteres. 	Ja. Oplysning om kategori kan benyttes i markedsføringen.
	Elprodukt baseret på VE-kilder uden yderligere klimatiltag.	<ol style="list-style-type: none"> Oprindelsesgaranti. Individuel deklaration, derved viser, at strømmen stammer 100 pct. fra VE-kilder. 	Ja, men oplysning om kategori skal fremgå af markedsføringen.

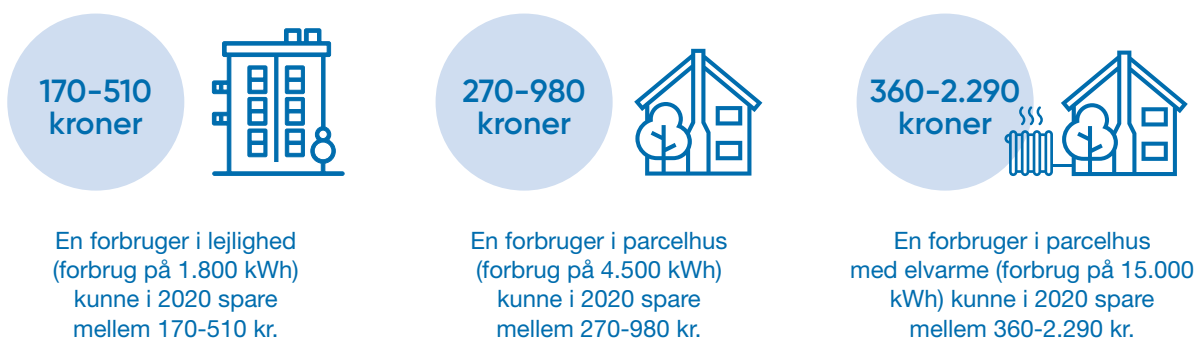
Kilde: Forbrugerombudsmanden

⁵ Se pressemeddelelse fra Forbrugerombudsmanden her: <https://www.forbrugerombudsmanden.dk/nyheder/forbrugerombudsmanden/pressemeddelelser/2020/groenne-blade-skal-vidne-om-groen-stroem-i-ledningerne/>

Penge at spare for den aktive forbruger

Sammen med den stigende mængde klimavenlige produkter viste årets elprisundersøgelse 2020 igen, at der er penge at spare som aktiv forbruger. Således viste undersøgelsen, at forbrugere kunne have sparet op til 2.290 kr. i 2020 (for et parcelhus med elvarme og et forbrug på 15.000 kWh) ved at være aktive på elmarkedet og løbende skifte til de billigste produkter. Jo større et forbrug, jo større en besparelse. Besparelserne for forbrugere i henholdsvis lejlighed og et lille og stort parcelhus fremgår af figur nr. 3.

Figur 3 | Sparemuligheder gennem aktivt leverandørvalg

9.5 Forskere overvejer bedre energiregulering

Hvordan udvikler vi en regulering, som bedre understøtter de ambitiøse mål for grøn omstilling i energisektoren, samtidig med at den fortsat sikrer forbrugernes krav om omkostningseffektivitet og lavest mulige priser? Det overordnede spørgsmål fik vi i 2021 en række selvstændige forskningsbaserede input til besvarelsen af, da vi offentliggjorde første bind i en ny antologiserie om bedre regulering af energisektoren.

Behov for grøn omstilling

Titlen på første bind var "Energiregulering i den grønne omstilling". Ønsket var at få bidrag fra forskere, der gør det muligt at udvikle regulering, som møder forbrugernes ønsker om lave priser og samfundets behov for grøn omstilling. Antologien handlede overordnet om, hvordan bedre regulering af energisektoren bedst muligt kan sikre håndteringen af de udfordringer som en ambitiøs grøn omstilling stiller. Det er vigtigt, at vi løbende bidrager til, hvordan reguleringen kan forbedres, og hvilken betydning den grønne omstilling har for reguleringen. Barrierer og udfordringer i den eksisterende regulering skal identificeres og imødegås i lyset af klimamålsætningerne, lød det fra Forsyningstilsynets direktør Carsten Smidt, da vi offentliggjorde antologien.

I samarbejde med redaktionsgruppe

Antologiens ni artikler blev udarbejdet af akademikere med juridisk, økonomisk og teknisk baggrund, og behandler bl.a. tarifdesign, betydning af forskning og innovation, indtægtsrammeregulering, folkelig opbakning til grønne investeringer, erfaringer med regulatoriske testzoner og investeringsrammer for grønne investeringer. Antologien blev udarbejdet i samarbejde med en redaktionsgruppe bestående af:

- Tooraj Jamasb, professor i energiøkonomi ved CBS og leder af Copenhagen School of Energy Infrastructure (CSEI)
- Henrik Lund, professor i energiplanlægning ved Aalborg Universitet og chefredaktør for det videnskabelige tidsskrift Energy

- Peter Mølgaard, professor i industriøkonomi og formand for Klimarådet samt dekan ved Maastricht University School of Business
- Birgitte Egelund Olsen, professor i miljø- og energiret ved Aarhus Universitet, formand for Miljø- og fødevareklagenævnet og medlem af Energiklagenævnet.
- Birgitte Egelund Olsen, professor i miljø- og energiret ved Aarhus Universitet, formand for Miljø- og fødevareklagenævnet og medlem af Energiklagenævnet.

9.6 Driver markedsmanipulation prisstigninger?

Har markedsmanipulation været med til at drive den senere tids stigende priser for el og gas endnu mere i vejret? Sådan lød et centralt spørgsmål på et seminar, som vi afholdt med de øvrige nordiske regulatorer i december 2021. Vurderingen var som udgangspunkt et nej, men også at det er et område, vi bør fastholde et særligt fokus på.

Kraftigt stigende energipriser

En central del af vores tilsynsindsats har til formål at øge gennemsigtigheden og mindske markedsmanipulation og insiderhandel på det fælles europæiske marked for el og gas. Indsatsen sker i tæt koordinati-on med vores kollegaer i de øvrige EU-lande og på grundlag af fælles regler, som er fastsat i den såkaldte REMIT-forordning (EU-forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkederne). Vores løbende tilsyn består i at efterforske sager om mulig overtrædelse af REMIT-forordningen, samtidig med at vi er i løbende dialog med eksperter fra EU og vores kollegaer i de andre EU-lande om aktuelle emner og tendenser. Den tendens, som uden sammenligning fyldte mest i 2021, var de voldsomme stigninger og store udsving i prisen på gas og elektricitet på de europæiske markeder. Ifølge en foreløbig vurdering ud-arbejdet af den europæiske organisation for samarbejde mellem energimyndigheder i EU (ACER) lå prisen på gas i oktober 2021 400 pct. højere end i april samme år. Elpriserne var steget 200 pct.⁶.

Mulige drivkræfter

Formålet med ACER's analyse er at få afdækket de grundlæggende drivkræfter bag de kraftige prisstigninger, herunder om der var tale om midlertidige chok eller et mere permanent skift. Blandt de mulige drivkræfter som blev undersøgt i denne forbindelse var markedsmanipulation, hvor den foreløbige konklusionen lød:

“Currently, based on the information and data available to ACER, there is no obvious indication nor evidence of systematic manipulative behavior or insider trading under REMIT causing the high energy prices. Furthermore, given the global fundamental drivers of current high prices in Europe...it is unlikely that any specific and repetitive market trading behavior would have a significant impact on such high prices.”

Trods de manglede indikationer eller evidens på sammenhænge mellem de stigende priser og markedsmanipulation understregede ACER dog vigtigheden af organisationens egen og de nationale regulatorers løbende overvågning i regi af REMIT. Den endelige vurdering ventes dette for år.

Nordisk seminar

ACER's undersøgelse af drivkræfterne bag de stigende energipriser, herunder den mulige betydning af markedsmanipulation, var et af emnerne på et REMIT-seminar den 10. december. Vi og de andre nordiske regulatorer var værter for seminaret, som ud over eksperter fra ACER og den tyske regulator, havde TSO'er og andre markedsaktører som deltagere. Flere af oplægsholderne bakkede på seminaret op om ACER's konklusion om umiddelbart manglende indikationer eller evidens på sammenhænge mellem de stigen-de priser og graden af markedsmanipulation, men også at det er et område, vi samtlige regulatorer bør

6 <https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/europes-high-energy-prices-acer-looks-drivers-outlook-and-policy>

fastholde et særligt fokus på. Vi fandt i forbindelse med seminaret anledning til at oplyse om, at vi havde oplevet et større antal sager i REMIT-regi. Ikke på grund af markedsmanipulation, men på grund af såkaldte fejlorder, hvor en markedsaktør f.eks. sælger eller køber for meget ved en fejl. En udfordring her kan være, at fejlorder kan udgøre markedsmanipulation og dermed en overtrædelse af REMIT-forordningen.

9.7 Er aftalebaserede reguleringsmodeller bedre for forbrugerne?

Kan nye aftalebaserede modeller for regulering af monopolselskaber give ydelser, der stemmer bedre overens med forbrugernes ønsker? Sådan lyder et af flere spørgsmål, som vores ph.d., Anita Eskesen, har fundet nye svar på i sin afhandling "Essays on Utility Regulation: Evaluating Negotiation-Based Approaches in the Context of Danish Utility Regulation" fra Økonomisk Institut på CBS.

Meget specialiseret felt

Vi har sammen med Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets Departement finansieret Anita Eskesens ph.d.-uddannelse, der blev afsluttet i 2021. Ph.d.-afhandling er skrevet inden for det meget specialiserede felt, som regulering af energisektorens monopolvirksomheder udgør inden for den økonomiske videnskab. Solid faglig viden er en forudsætning for, at vi kan løfte de stadig mere komplicerede regulatoriske problemstillinger, der følger af nye teknologiske muligheder i kombination med den grønne omstilling, og ph.d. afhandlingen bidager netop til dette.

Risiko for stigende forbrugerpriser

Anita Bogetofts Ph.d., der blev vejledt af Peter Bogetoft og Thorbjørn Nejsum, konkluderede, at nye aftalebaserede modeller for regulering af monopolselskaber kan give ydelser, der stemmer bedre overens med forbrugernes ønsker, men også at de nye modeller medfører en risiko for stigende forbrugerpriser.